

1. ИНФОРМАЦИЯ ЗА ГРУПАТА

Групата Неохим (Групата) включва дружество-майка и неговите две дъщерни дружества (31.12.2022 г.: две дъщерни дружества).

Дружеството-майка

Неохим АД (Дружеството-майка) е създадено през 1951 г. Регистрирано е като акционерно дружество през месец юли 1997 г. Дружеството-майка е със седалище и адрес на управление гр. Димитровград, Източна индустриална зона, ул. "Химкомбинатска" и е регистрирано в Търговския регистър с ЕИК 836144932.

Съгласно промени в Устава на Дружеството-майка, които са вписани в Търговския регистър на 02.12.2021 г., Неохим АД преминава от едностепенна система на управление в двустепенна система на управление, съответно Дружеството-майка се управлява от Управителен съвет, действащ под контрола на Надзорен съвет. Последното вписване в Търговския регистър на промени за Дружеството-майка е от 29.06.2022 г., когато са вписани промени в състава на Надзорния съвет.

Дъщерни дружества

Дъщерните дружества в Групата са:

- Неохим Протект ЕООД - търговско дружество регистрирано в България с Решение на Хасковски окръжен съд № 206/24.04.2002 г. и със седалище и адрес на управление - гр. Димитровград, ул. Химкомбинатска №3;
- Неохим Таръм ООД, Турция – търговско дружество регистрирано в Турция в Търговския регистър на гр.Одрин съгласно удостоверение №7700-10687/15.10.2012 г. и със седалище и адрес на управление – гр.Одрин, Истасйон махаллеси, Талат паша джаддеси, номер 11/7, Меркез. Дружеството е придобито чрез учредяване и е правоприменик и на Неохим Гюбре ООД. от 17.09.2018 г.

1.1. Собственост и управление на Дружеството-майка

Неохим АД е публично дружество съгласно Закона за публично предлагане на ценни книжа. Към 30 юни 2023 г. разпределението на акционерния капитал на дружеството-майка е както следва:

• Еко Тех АД	- 24.28 %
• Евро Ферт АД	- 24.03 %
• Феборан ЕООД	- 20.30 %
• Даниел Руменов Гаргов	- 3.83 %
• УПФ Съгласие	- 3.33 %
• Неохим АД (обратно изкупени акции)	- 2.58 %
• Агрофер Интернешънъл Естаблишмънт, Лихтенщайн	- 2.56 %
• ЗУПФ Алианс България	- 2.46 %

ГРУПА НЕОХИМ

ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ КОНСОЛИДИРАНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ КЪМ 30.06.2023 г.

- УПФ ЦКБ Сила - 2.19 %
- Други - 14.44 %

Съгласно Устава на Дружеството-майка, приет от Общото събрание на акционерите на Неохим АД, органите на Дружеството-майка са:

- Общо събрание на акционерите;
- Надзорен съвет;
- Управителен съвет.

Дружеството-майка се управлява и представлява от Управителния съвет, който извършва своята дейност под контрола на Надзорния съвет.

Надзорният съвет се състои от 5 /пет/ лица и е в състав от следните членове:

1. Димчо Стайков Георгиев;
2. Маргарита Георгиева Димитрова;
3. Тошо Иванов Димов;
4. „Зърнени храни България“ АД, с представител Никола Пеев Мишев;
5. Инго Рендел (Ingo Rendel).

Управителният съвет се състои от 5 /пет/ лица и е в състав от следните членове:

1. Стефан Димитров Димитров;
2. Мирослав Димитров Димитров;
3. Катя Господинова Петрова;
4. Стефан Василев Грънчаров;
5. Станислав Захариев Желязков.

Дружеството-майка се представлява от изпълнителните членове /изпълнителни директори/ на Управителния съвет Стефан Димитров Димитров и Мирослав Димитров Димитров, всеки един от двамата поотделно.

Одитният комитет подпомага работата на Управителния съвет, има роля на лица натоварени с общо управление, които извършват мониторинг и надзор над Дружеството-майка включително над системата на финансово отчитане на Дружеството-майка.

Членовете на одитния комитет са:

- Таня Димитрова Кованлъшка
- Николина Желева Делчева
- Йорданка Атанасова Николова

ГРУПА НЕОХИМ

ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ КОНСОЛИДИРАНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ КЪМ 30.06.2023 г.

1.2. Структура на Групата и предмет на дейност

Към 30 юни 2023 г. структурата на Групата включва Неохим АД като дружество-майка и посочените по-долу дъщерни дружества:

	30.06.2023	31.12.2022	<i>Дата на</i>
	<i>Участие</i>	<i>Участие</i>	<i>придобиване</i>
	%	%	<i>на контрол</i>
Дружества в България			
Неохим Протект ЕООД	100	100	24.04.2002
Дружества в чужбина			
Неохим Таръм ООД (Турция)	99.92	99.92	15.10.2012

Съгласно Удостоверение №1584 от 18.09.2018 г. на Дирекция Търговски регистър гр. Одрин, Република Турция Неохим Гюбре ООД в качеството си на прехвърлено дружество е влято в Неохим Таръм ООД на 17.09.2018 г., при което Неохим Гюбре ООД престава да съществува, а негов правопреемник става Неохим Таръм ООД.

Предметът на дейност на дружествата от Групата е както следва:

- Неохим АД - производство на неорганични и органични химически продукти и търговска дейност;
- Неохим Протект ЕООД, гр. Димитровград - охрана на имуществото на юридически лица, сгради, помещения и стопански офиси, охрана на физически лица и тяхното имущество и други;
- Неохим Таръм ООД, гр. Одрин, Турция - внос, износ и вътрешна търговия на всички видове химически торове.

Дъщерните дружества се ръководят от управители както следва:

Управители

Неохим Протект ЕООД	Янко Маринов
Неохим Таръм ООД, гр. Одрин – Турция	Алтан Бора

Към 30 юни 2023 година общият брой персонал на Групата е 690 (31.12.2022 г.: 771) работници и служители.

2. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ГРУПАТА**2.1. База за изготвяне на консолидирания финансов отчет**

Консолидираният финансов отчет на Група Неохим е изготвен в съответствие с всички Международни стандарти за финансови отчети (МСФО), които се състоят от: стандарти за финансови отчети и от тълкувания на Комитета за разяснения на МСФО (КРМСФО), одобрени от Съвета по Международни счетоводни стандарти (СМСС), и Международните счетоводни стандарти и тълкуванията на Постоянния комитет по разясненията на МСФО (ПКР), одобрени от Комитета по Международни счетоводни стандарти (КМСС), които ефективно са в сила, и които са приети от Комисията на Европейския съюз. МСФО, приети от ЕС, е общоприетото наименование на рамката с общо предназначение-счетоводна база, еквивалентна на рамката, въведена с дефиницията съгласно § 1, т. 8 от Допълнителните разпоредби на Закона за счетоводството под наименованието „Международни счетоводни стандарти” (МСС).

Групата е приела всички нови и/или ревизирани стандарти и тълкувания, издадени от Съвета по Международни счетоводни стандарти (СМСС) и респ. от Комитета по разяснения на МСФО, които са били уместни за нейната дейност.

От възприемането на тези стандарти и/или тълкувания, не са настъпили промени в счетоводната политика на Групата, освен някои нови и разширяването на вече установени оповестявания, без това да доведе до други промени в класификацията или оценката на отделни отчетни обекти и операции.

Новите и/или променените стандарти и тълкувания включват:

- Промени в МСФО 3 Бизнес комбинации (в сила за годишни периоди от 01.01.2022 г., приети от ЕК).
- Промени в МСС 16 Имоти, машини и съоръжения (в сила за годишни периоди от 01.01.2022 г., приети от ЕК).
- Промени в МСС 37 Провизии, условни пасиви и условни активи (в сила за годишни периоди от 01.01.2022 г., приети от ЕК).
- Годишни подобрения в МСФО 2018-2020 в МСФО 1 Прилагане за първи път на Международните стандарти за финансово отчитане, МСФО 9 Финансови инструменти, Илюстративен пример 13 към МСФО 16 Лизинг и МСС 41 Земеделие (в сила за годишни периоди от 01.01.2022 г., приети от ЕК).
- Промени в МСС 1 Представяне на финансови отчети и Изложение за практика 2 Преценки за същественост (в сила за годишни периоди от 01.01.2023 г., приет от ЕК).
- Промени в МСС 1 Представяне на финансови отчети (в сила за годишни периоди от 01.01.2024 г., не приети от ЕК).
- Промени в МСС 8 Счетоводна политика, промени в счетоводните приблизителни оценки и грешки (в сила за годишни периоди от 01.01.2023 г., приети от ЕК).
- МСС 12 Данъци върху дохода (в сила за годишни периоди от 01.01.2023 г., приети от ЕК). Изменения на МСС 12 Данъци върху дохода – Отсрочени данъци, свързани с активи и пасиви, произтичащи от единична транзакция.

- Промени в МСС 1 Представяне на финансови отчети, нетекущи задължения, обвързани с ограничителни условия (в сила за годишни периоди от 01.01.2024 г., не са приети от ЕК).

За посочените по-долу нови стандарти, променени стандарти и приети тълкувания, ръководството е преценило, че следните не биха имали потенциален/или съществен ефект за промени в счетоводната политика и финансовите отчети на Групата:

- Подобрения на МСФО 17 Застрахователни договори (в сила за годишни периоди от 01.01.2023 г., приети от ЕК).
- МСФО 17 Застрахователни договори (в сила за годишни периоди от 01.01.2023 г., приет от ЕК).
- МСФО 10 (променен) – Консолидирани финансови отчети и МСС 28 (променен) – Инвестиции в асоциирани и съвместни предприятия – относно продажби или апорт на активи между инвеститор и негови асоциирани или съвместни предприятия (с отложена ефективна дата на влизане в сила, подлежаща на определяне от СМСС).
- Промени в МСФО 16 Лизинг – Задължение по лизинг при продажба и обратен лизинг (в сила за годишни периоди от 01.01.2024 г., не са приети от ЕК).

Групата води своите счетоводни регистри в български лев (BGN), който приема като нейна отчетна валута за представяне. Данните в консолидирания финансов отчет и приложенията към него са представени в хиляди лева, освен ако нещо друго изрично не е указано.

Счетоводни предположения и приблизителни счетоводни оценки

Представянето на консолидирания финансов отчет, съгласно Международните стандарти за финансови отчети, изисква ръководството да направи най-добри приблизителни оценки, начисления и разумно обосновани предположения, които оказват ефект върху отчетените стойности на активите и пасивите, приходите и разходите, и на оповестяването на условни вземания и задължения към датата на консолидирания финансов отчет. Тези приблизителни оценки, начисления и предположения са основани на информацията, която е налична към датата на финансовия отчет, поради което бъдещите фактически резултати биха могли да бъдат различни от тях. Обектите, които предполагат по-висока степен на субективна преценка или сложност, или където предположенията и приблизителните счетоводни оценки са съществени за финансовия отчет, са оповестени в Приложение № 2.27.

2.2. Дефиниции

Дружество-майка

Това е дружеството, което притежава контрол върху дъщерните дружества, в които е инвестирало.

Дружество-майка е Неохим АД, България (Приложение № 1.1).

Дъщерни дружества

В съответствие с изискванията на МСФО 10 Консолидирани финансови отчети Дружеството-майка притежава контрол в други предприятия, ако и само ако притежава всички от следните елементи на контрола:

- правомощия в предприятието, в което е инвестирано;
- излагане на или права върху променливите приходи от неговото участие в предприятието, в което е инвестирано;
- възможност да използва своите правомощия в предприятието, в което е инвестирано, за да окаже въздействие върху размера на възвръщаемостта на инвеститора.

Следвайки горепосоченото Дружеството-майка е преценило, че притежава контрол във всички предприятия, където притежава директно или индиректно повече от 50% от капитала с право на глас в Общото събрание и/или правото да назначава управители и може да ръководи дейностите, които оказват съществено въздействие върху възвръщаемостта на предприятието, в което е инвестирано. Дъщерните дружества се консолидират от датата, на която ефективният контрол е придобит от Групата и спират да се консолидират от датата, на която се приема, че контролът се прехвърля извън Групата или дружествата се ликвидират. За тяхната консолидация се използва методът на пълната консолидация.

Дъщерните дружества са посочени в Приложение № 1.2.

2.3. Принципи на консолидацията

Консолидираният финансов отчет включва финансовите отчети на дружеството-майка и дъщерните дружества, изготвени към 30 юни 2023 г.

Финансовите отчети на дъщерните дружества за целите на консолидацията са изготвени за същия отчетен период, както този на дружеството-майка и при прилагане на единна счетоводна политика.

В консолидирания финансов отчет, отчетите на включените дъщерни дружества са консолидирани на база на метода “пълна консолидация”, ред по ред, като е прилагана унифицирана за съществените обекти счетоводна политика. Инвестициите на дружеството-майка са елиминирани срещу дела в собствения капитал на дъщерните дружества към датата на придобиване на контрол. Вътрешногруповите операции и разчети са напълно елиминирани, вкл. нереализираната вътрешногрупова печалба или загуба. Отчетен е и ефектът на отсрочените данъци при тези елиминиращи консолидационни записвания.

Дяловете на съдружници-трети лица, извън тези на акционерите на дружеството-майка, са посочени самостоятелно в консолидирания отчет за финансово състояние, консолидирания отчет за всеобхватния доход и консолидирания отчет за промените в собствения капитал като “неконтролиращо участие”. Неконтролиращото участие се оценява по пропорционалния дял на неконтролиращото участие в разграничимите нетни активи на дъщерното дружество и съдържа сумата на дела на съдружниците-трети лица към датата на консолидацията за първи път в справедливата/намерената стойност на всички разграничими придобити активи и поети пасиви на съответните дъщерни дружества и сумата на изменението на дела на тези лица в собствения капитал от първата консолидация до датата на консолидирания отчет за финансовото състояние.

При придобиване на дъщерно дружество от Групата се използва методът на придобиване (покупко-продажба). Прехвърленото възнаграждение включва справедливата стойност към датата на придобиване, на предоставените активи, възникналите или поети задължения и инструментите на собствен капитал, емитирани от придобиващото дружество, в замяна на получаване на контрола

над придобиваното дружество. Прехвърленото възнаграждение включва и справедливата стойност на всички активи или пасиви в резултат от договорени възнаграждения под условие. Разходите, свързани с придобиването се признават като текущи за периода, в който те са извършени, с изключение на разходите за емисия на дългови или инструменти на собствения капитал, които се признават като компонент на собствения капитал.

Всички разграничими придобити активи и поети пасиви и условните задължения в бизнес комбинацията, се оценяват първоначално по тяхната справедлива стойност към датата на придобиване. Всяко превишение на сбора от прехвърленото възнаграждение (оценено по справедлива стойност), сумата на неконтролиращото участие в придобиваното предприятие и, при придобиване на етапи, справедливата стойност на датата на придобиване на по-рано притежаваното капиталово участие в придобиваното предприятие, над придобитите разграничими активи и поети пасиви на придобиваното дружество, се третира и признава като репутация. Ако при първоначалната оценка справедливата стойност на нетните разграничими активи надвишава прехвърленото възнаграждение (цената на придобиване) на бизнес комбинацията, това превишение се признава незабавно в консолидирания отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) на Групата.

При продажба или друга форма на загуба (трансфер) на контрол върху дъщерно дружество или ликвидация:

- Отписват се активите и пасивите (вкл. ако има принадлежаща репутация) на дъщерното дружество по балансова стойност към датата на загубата на контрол;
- Отписва се неконтролиращото участие в това дъщерно дружество по балансова стойност към датата на загубата на контрола, вкл. всички компоненти на друг всеобхватен доход свързани с тях;
- Признава се полученото възнаграждение по справедлива стойност от сделката, събитието или операцията, довела до загубата на контрол;
- Признава се остатъчният дял в дъщерното дружество по справедлива стойност към датата на загуба на контрол;
- Рекласифицират се към печалби или загуби, или се трансферират директно към натрупани печалби всички компоненти на собствения капитал, представляващи нереализирани доходи или загуби - съгласно изискванията на съответните МСФО, под чиито правила попадат тези компоненти.
- Признава се всяка резултатна разлика като печалба или загуба от освобождаване (продажба) на дъщерно дружество в консолидирания отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), принадлежаща на дружеството-майка.

Сделки с неконтролиращото участие

Групата прилага политика на третиране операциите с неконтролиращото участие (без загуба на контрол) като сделки в Групата. Сделки от страна на дружеството-майка (без загуба на контрол) с притежатели на неконтролиращи участия се отчитат като капиталови транзакции директно в компонентите на собствения капитал (обикновено към компонента «натрупани печалби»). Балансовата стойност на контролиращото и неконтролиращото участие се коригират с промяната на съответния дял в дъщерното дружество. Разликата между стойността на коригирания дял в неконтролиращото участие и справедливата стойност (платена или получена цена) се признава директно в собствения капитал отнасящ се до собствениците на дружеството-майка.

2.4. Сравнителни данни

Групата представя сравнителна информация в този консолидиран финансов отчет за една предходна година.

Когато е необходимо, сравнителните данни се рекласифицират (и преизчисляват), за да се постигне съпоставимост спрямо промени в представянето в текущата година.

2.5. Функционална валута и признаване на курсови разлики

Функционалната и отчетна валута на Групата е българският лев. Функционална валута е валутата на основната икономическа среда, в която едно предприятие функционира и в която главно се генерират и изразходват паричните средства. Тя отразява основните сделки, събития и условия, значими за предприятието. Левът е фиксиран по Закона за БНБ към еврото в съотношение BGN 1.95583:EUR 1.

При първоначално признаване, сделка в чуждестранна валута се записва директно в отчетната валута, като към сумата в чуждестранна валута се прилага обменният курс към момента на сделката или операцията. Паричните средства, вземанията и задълженията, деноминирани в чуждестранна валута (монетарни отчетни обекти), се оценяват към 31 декември като се прилага заключителен обменен курс на БНБ.

Нетните разлики от промяна на валутни курсове, свързани с парични средства, търговски вземания и задължения, деноминирани в чуждестранна валута, се включват в консолидирания отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), когато възникнат, като се представят нетно към “други доходи/(загуби) от дейността”.

Немонетарните отчетни обекти в консолидирания отчет за финансовото състояние първоначално деноминирани в чуждестранна валута, се отчитат във функционалната валута като се прилага историческият обменен курс към датата на операцията и последващо не се преоценяват по заключителен курс.

Функционалната валута на дружеството в Турция е турската лира.

За целите на всеки консолидиран финансов отчет се извършва преизчисление на валутата на финансовите отчети на Неохим Таръм ООД, Турция съответно от турски лири в български лева като:

- а) всички активи и пасиви се преизчисляват в груповата валута по заключителен курс на местната валута спрямо нея към 31 декември;
- б) всички приходни и разходни позиции се преизчисляват в груповата валута по среден курс на местната валута спрямо нея за периода на консолидирания финансов отчет;
- в) всички получени курсови разлики в резултат на преизчисленията се признават и представят като отделен компонент на собствения капитал в консолидирания отчет за финансовото състояние („резерв от преизчисление на чуждестранни дейности”).

При освобождаване (продажба) от чуждестранна дейност (дружество) кумулативната сума на курсовите разлики, които са били отчетени директно като отделен компонент в собствения капитал, се признават като част от печалбата или загубата в консолидирания отчет за всеобхватния доход на ред “печалби/(загуби) от придобиване и освобождаване на дъщерни дружества, нетно”.

2.6. Приходи

2.6.1. Признаване на приходи по договори с клиенти

Обичайните приходи на Групата са от продажба на продукцията собствено производство.

Приходите в Групата се признават, когато контролът върху обещаните в *договора с клиента* продукцията, стоки и/или услуги се прехвърли на клиента. Контролът се прехвърля на клиента при удовлетворяване на задълженията за изпълнение по договора чрез прехвърляне на обещаните продукцията, стоки и/или предоставяне на обещаните услуги.

Оценка на договор с клиент

Договор с клиент е налице само когато при влизането му в сила той:

- а) има търговска същност и мотив,
- б) страните са го одобрили (устно, писмено или на база „установена и общопризната стопанска практика“) и са се ангажирали да го изпълнят,
- в) правата на всяка страна могат да бъдат идентифицирани,
- г) условията за плащане могат да бъдат идентифицирани, и
- д) съществува вероятност възнаграждението, на което Групата има право при изпълнение задълженията си за изпълнение, да бъде получено. При оценка на събираемостта се вземат предвид всички релевантни факти и обстоятелства по сделката, вкл. минал опит, обичайни бизнес практики, публикувани правила и направени изявления от страна на Групата, обезпечения и възможности за удовлетворяване.

Договор, за който някой от горепосочените критерии все още не е изпълнен, подлежи на нова оценка всеки отчетен период. Получените възнаграждения по такъв договор се признават като задължение (*пасив по договор*) в консолидирания отчет за финансовото състояние, докато: а) всички критерии за признаване на договор с клиент не бъдат изпълнени; б) Групата изпълни задълженията си за изпълнение и е получила цялото или почти цялото възнаграждение (което не подлежи на възстановяване); и/или в) когато договорот е прекратен и полученото възнаграждение не подлежи на възстановяване.

При първоначалната оценка на договорите си с клиенти Групата прави допълнителен анализ и преценка дали два или повече договора трябва да бъдат разглеждани в тяхната комбинация и да бъдат отчетени като един, и респ. дали обещаните продукцията, стоки и/или услуги във всеки отделен и/или комбиниран договор трябва да бъдат отчетени като едно и/или повече задължения за изпълнение.

Всяко обещание за прехвърляне на стоки и/или услуги, които са разграничими (сами по себе си и в контекста на договора) се отчита като едно задължение за изпълнение.

Групата признава приход за всяко *отделно задължение за изпълнение* на ниво *индивидуален договор с клиент* като се анализират вида, срока и условията за всеки конкретен договор.

2.6.2. Измерване на приходите по договори с клиенти

Приходите се измерват въз основа на определената за всеки договор *цена на сделката*.

Цената на сделката е размерът на възнаграждението, на което Групата очаква да има право, с изключение на сумите, събрани от името на трети страни. При определянето на цената на сделката, Групата взема предвид условията на договора и обичайните си търговски практики, вкл. влиянието

на променливи възнаграждения, наличието на съществен финансов компонент, непарични възнаграждения и възнаграждения, дължими на клиента (ако има такива). При договори с повече от едно задължение за изпълнение цената на сделката се разпределя към всяко задължение за изпълнение на база индивидуалните продажни цени на всяка стока и/или услуга.

Ако има промяна в обхвата или цената (или и в двете) на договора тя се отчита като отделен договор и/или като част от съществуващия договор в зависимост от това дали промяната е свързана с добавяне на стоки и/или услуги, които са разграничими, и от определената за тях цена. В зависимост от това:

- а) модификацията се отчита като отделен договор, ако обхватът на договора се разширява поради добавянето на стоки и/или услуги, които са разграничими, и промяната в договорната цена отразява индивидуалните продажни цени на добавените стоки и/или услуги;
- б) модификацията се отчита като прекратяване на съществуващия договор и сключване на нов договор (прилагане в бъдещето), ако оставащите стоки и/или услуги са разграничими от прехвърлените преди модификацията, но промяната в договорната цена не отразява индивидуалните продажни цени на добавените стоки и/или услуги;
- в) модификацията се отчита като част от съществуващия договор (кумулятивно коригиране), ако оставащите стоки и/или услуги не са разграничими от прехвърлените преди модификацията и следователно са част от едно задължение за изпълнение, което е уредено частично.

2.6.3. Задължения за изпълнение по договори с клиенти

Приходите, генерирани в Групата, са основно от продажба на продукцията собствено производство. Несъществен дял имат приходите от продажби на стоки и услуги.

Продажбите на продукцията в по-голямата си част са към двама основни дистрибутора – търговци на едро. Останалите продажби се реализират в страната и чужбина в рамките на торовия сезон с еднократни договори.

Като цяло Групата е достигнала до заключение, че действа като принципал при договореностите си с клиентите, тъй като обичайно Групата контролира продукцията, стоките и/или услугите преди да ги прехвърли към клиента.

Приходи от продажби на продукцията

Групата произвежда и продава основно амониев нитрат, амоняк, амониев хидрогенкарбонат и др. При продажба контролът върху продукцията се прехвърля към клиента в точно определен *времеви момент*.

При *продажби в страната* това обичайно става с предаването на продукцията и физическото владене върху нея на клиента, когато клиентът може да се разпорежда с продадената продукция като управлява употребата ѝ и получава по същество всички останали ползи.

При *продажби в чужбина* преценката за момента, в който клиентът получава контрол върху продадената продукция се прави на базата на договорените условия на продажба по ИНКОТЕРМС.

При продажба на продукцията от дъщерното дружество в Турция контролът върху продукцията се прехвърля към клиента в точно определен *времеви момент*, като това обичайно става с предаването на продукцията и физическото владение върху нея на клиента.

Приходи от продажби на стоки

Групата продава стоки: закупени смесени торове, амоняк и др. При продажба на стоки, контролът върху стоките се прехвърля към клиента в точно определен *времеви момент*, което обичайно е при предаването на стоките на клиента на място и клиентът може да се разпорежда с продадените стоки като управлява употребата и получава по същество всички останали ползи.

Приходи от продажби на услуги

Предоставяните от Групата услуги включват предоставяне на ИТ услуги и в някои случаи – транспорт като съпътстваща услуга към продажбата на продукцията.

Транспорт на продадената продукция

В някои случаи при продажба в чужбина Групата има ангажимент да транспортира стоката до уговорено местоназначение, като транспортът се организира от Групата, а стойността на транспорта се включва (калкулира) в продажната цена. В зависимост от договорените с клиента условия услугата по транспорт, може да се извършва и след като контролът върху продадената продукция е прехвърлен на клиента. До момента на прехвърляне на контрола върху продукцията, продажбата на продукцията и услугата по транспорт се отчитат като *едно задължение за изпълнение*, тъй като са част от една интегрирана стока и/или услуга.

Услугата по транспорт след прехвърляне на контрола върху продукцията се отчита като *отделно задължение за изпълнение*, тъй като транспортът може да се извърши от друг доставчик (т.е. клиентът може да се възползва от стоката с други лесно достъпни ресурси) и услугата по транспорт не модифицира и не видоизменя по никакъв начин продадената продукция. В този случай, възнаграждението, на което Групата очаква да има право (цената на сделката), се разпределя между отделните задължения за изпълнение на база индивидуалните им продажни цени. Индивидуалната продажна цена на продадената продукция се определя съгласно действащата към датата на сделката ценова листа, а за услугата по транспорт индивидуалната продажна цена се определя на база направените транспортни разходи.

За извършване на услугата по транспорт се използват транспортни фирми - подизпълнители. Групата е определила, че контролира конкретните услуги, преди те да бъдат предоставени на клиента и следователно действа в качеството си на принципал, тъй като: а) носи основната отговорност, че услугите са извършени и са приемливи за клиента (т.е. Групата носи отговорност за изпълнението на обещанието в договора, независимо дали самата Група извършва услугите или ангажира доставчик на услуги - трета страна, която да ги извърши); и б) договаря цената на услугите самостоятелно и без намеса от страна на клиента.

Приходите от продажба на транспортна услуга се признават *в течение на времето*, тъй като не е необходимо извършената до момента работа да се преповтори, ако друга страна трябва да извърши оставащата част от работата и следователно клиента получава и консумира ползите едновременно с изпълнение на услугата. За измерване на напредъка по договора (етапа на завършеност) се използва *метод, свързан с вложените ресурси*. Този метод е определен като най-

подходящ за измерване на напредъка, тъй като най-добре описва дейността на Групата по прехвърляне на контрола и удовлетворяване на задълженията и съответно най-точно отразява нивото на изпълнение на задълженията, доколкото между усилията на Групата (вложените разходи) и прехвърлянето на услугата към клиента съществува пряка връзка. Напредъкът се измерва *на базата на извършените разходи спрямо общо планираните разходи за изпълнение на договора*.

Приходите от транспорт на продадената продукция се представят към приходите от продажба на продукцията, доколкото услугите по транспорт са съпътстващи продажбата на продукцията услуги.

ИТ и други услуги

Контролът върху услугите се прехвърля в периода от времето при тяхното предоставяне, тъй като клиентът едновременно получава и потребява ползите от дейността на Групата. Приходите от продажби се признават в течение на времето чрез измерване на степента на изпълнение на задълженията на Групата (етап на завършеност). Приходите от ИТ услуги се представят към приходите от договори с клиенти, а останалите приходи от услуги се представят като други доходи в консолидирания отчет за всеобхватния доход, доколкото те имат повече съпътстващ характер и не се третират като основна и ключово определяща за бизнеса на Групата дейност.

2.6.4. Цена на сделката и условия за плащане

Цената на сделката обичайно включва фиксирана продажна цена, съгласно обща или клиентска ценова листа. Продажните цени са определени с рамковите договори за търговците на едро, а за останалите клиенти са определени индивидуално на база ценова листа.

При определяне на цената на сделката се взема предвид и дали има суми (възнаграждения), дължими на клиента, непарични възнаграждения, както и наличието на съществен финансов компонент. В определени случаи Групата събира краткосрочни аванси от клиенти. Приетата и прилагана от Групата ценова политика не включва форми на променливо възнаграждение. В случай, че такова е договорено, то се включва в цената на сделката само доколкото е много вероятно, че няма да настъпи съществена корекция в размера на признатите кумулативно приходи. Групата е направила анализ и е определила, че продължителността на срока между момента, в който клиентът плаща за обещаните и/или получени продукти, стоки и/или услуги и момента на прехвърляне на контрола върху тези продукти, стоки и/или услуги е в рамките от 30 дни до дванадесет месеца и договореното възнаграждение няма съществен компонент на финансиране. Събраните авансово плащания от клиента се представят в консолидирания отчет за финансовото състояние като пасиви по договори с клиенти.

Обичайно Групата не поема разходи за получаване на договори с клиенти и разходи за изпълнение на такива договори, които са допустими за и подлежат на капитализация.

2.6.5. Салда по договори с клиенти

Търговски вземания и активи по договори

Активът по договор е правото на Групата да получи възнаграждение в замяна на продукцията, стоките или услугите, които е прехвърлила на клиента, но което не е безусловно (начисление за вземане). Ако чрез прехвърляне на продукцията, стоките и/или предоставянето на услугите Групата изпълни задължението си преди клиента да заплати съответното възнаграждение

и/или преди плащането да стане дължимо, актив по договор се признава за заработеното възнаграждение (което е под условие).

Признатите активи по договор се рекласифицират като търговско вземане, когато правото на възнаграждение стане безусловно. Правото на възнаграждение се счита за безусловно, ако единственото условие за това, плащането на възнаграждението да стане дължимо, е изтичането на определен период от време.

Първоначалното оценяване, последващата оценка и обезценката на търговските вземания и активите по договор са оповестени в *Приложение № 2.12*.

Пасиви по договори

Като пасив по договор Групата представя получените от клиента плащания и/или безусловно право да получи плащане, преди да е изпълнила задълженията си за изпълнение по договора. Пасивите по договор се признават като приход, когато (или като) удовлетвори задълженията за изпълнение.

Активите и пасивите по договор се представят на отделен ред към *текущите и нетекущите активи и пасиви* в консолидирания отчет за финансовото състояние и се оповестяват отделно. Те се включват в групата на текущите активи, когато матуритетът им е в рамките на 12 месеца или участват в обичайния оперативен цикъл на Групата, а останалите – като нетекущи. Активите и пасивите, произтичащи от един договор се представят нетно в консолидирания отчет за финансовото състояние, дори ако те са резултат от различни договорни задължения по изпълнението на договора.

След първоначалното признаване, търговските вземания и активите по договора се подлагат на преглед за обезценка в съответствие с правилата на МСФО 9 Финансови инструменти. Загубите от обезценка в резултат от договори с клиенти се представят отделно от други загуби от обезценка.

2.7. *Разходи*

Разходите в Групата се признават в момента на тяхното възникване и на база принципите на начисляване и съпоставимост, но само доколкото последното не води до признаването на отчетни обекти за активи или пасиви, които не отговарят на критериите на МСФО и рамката към тях.

Разходите за бъдещи периоди се отлагат за признаване като текущ разход за периода, през който договорите, за които се отнасят, се изпълняват.

Финансовите разходи се включват в консолидирания отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), когато възникнат и се състоят от лихвени разходи, свързани с получени заеми и лизингови задължения, както и такси и други преки разходи по кредити.

2.8. *Имоти, машини и оборудване*

Имотите, машините и оборудването (дълготрайни материални активи) са представени във финансовия отчет по себестойност (цена на придобиване), намалена с натрупаната амортизация (без земите) и загубите от обезценка.

Първоначално придобиване

При първоначално придобиване имотите, машините и оборудването се оценяват по себестойност, която включва покупната цена, митническите такси и всички други преки разходи, необходими за привеждане на актива в работно състояние.

Преките разходи основно са: разходи за подготовка на обекта, разходи за първоначална доставка и обработка, разходите за монтаж, разходи за хонорари на лица, свързани с проекта, невъзстановяеми данъци, разходи за капитализирани лихви за активи, отговарящи на условията по МСС 23 и др. Компоненти, които са придобити заедно с или към конкретни други дълготрайни материални активи, но все още не са инсталирани към тях, се капитализират към стойността на основния обект и се амортизират с неговия остатъчен полезен живот.

При изграждането на дълготрайни материални активи по стопански начин в цената на придобиване се включват всички преки разходи, свързани с ресурсите, чрез които се изграждат съответните обекти (разходи за заплати и осигуровки, материали и суровини, външни услуги и др).

Групата е определила стойностен праг от 500 лв., под който придобитите активи независимо, че притежават характеристиката на дълготраен актив, се изписват като текущ разход в момента на придобиването им.

Последващо оценяване

Избраният от Групата подход за последваща балансова оценка на имотите, машините и оборудването е моделът на себестойността по МСС 16 – себестойност, намалена с натрупаните амортизации и натрупаните загуби от обезценка.

Методи на амортизация

Групата използва линеен метод на амортизация на имотите, машините и оборудването. Амортизирането на активите започва, когато те са на разположение за употреба. Земята не се амортизира. Полезният живот по групи активи е съобразен с: физическото износване, спецификата на оборудването, бъдещите намерения за употреба и с предполагаемото морално остаряване.

Определеният полезен живот по групи активи е както следва:

- сгради – 10-50 г.;
- машини, съоръжения и оборудване – 2-25 г.;
- компютри – 2-5 г.;
- транспортни средства – 3-15 г.;
- стопански инвентар – 2-15 г.

Определените срокове на полезен живот на дълготрайните материални активи се преглеждат в края на всяка отчетна година и при установяване на значителни отклонения спрямо бъдещите очаквания за срока на използването на активите, същият се коригира, считано от датата на промяната.

Последващи разходи

Разходите за ремонт и поддръжка се признават за текущи в периода, през който са направени. Извършени последващи разходи, свързани с имоти, машини и оборудване, които имат характер на подмяна на определени възлови части и агрегати, или на преустройство и реконструкция, се капитализират към балансовата стойност на съответния актив и се преразглежда остатъчният му полезен живот към датата на капитализация. Същевременно, неамортизираната част

на заменените компоненти се изписва от балансовата стойност на активите и се признава в текущите разходи за периода на преустройството.

Обезценка на активи

Балансовите стойности на имотите, машините и оборудването подлежат на преглед за обезценка, когато са налице събития или промени в обстоятелствата, които показват, че балансовата стойност би могла да се отличава трайно от възстановимата им стойност. Ако са налице такива индикатори, че приблизително определената възстановима стойност е по-ниска от тяхната балансова стойност, то последната се изписва до възстановимата стойност на активите. Възстановимата стойност на имотите, машините и оборудването е по-високата от двете: справедлива стойност без разходи за продажба или стойност в употреба. За определянето на стойността при употреба на активите бъдещите парични потоци се дисконтират до тяхната настояща стойност като се прилага дисконтова норма преди данъци, която отразява текущите пазарни условия и оценки на времевата стойност на парите и рисковете, специфични за съответния актив. Загубите от обезценка се отчитат към статията “Обезценка и отписване на нетекущи активи” в консолидирания отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината). В случаите, при които в хода на прегледа за обезценка, се установи, че даден актив е възстановил стойността си, отчетената в предходни периоди загуба от обезценка, се признава в консолидирания отчет за всеобхватния доход. Увеличената вследствие на възстановяване на загуба от обезценка балансова стойност на актива не превишава балансовата стойност, такава, каквато би била (след приспадане на амортизацията), в случай че в предходни години не е била признавана загуба от обезценка за съответния актив.

Печалби и загуби от продажба

Материалните дълготрайни активи се отписват от консолидирания отчет за финансовото състояние, когато се извадят трайно от употреба и не се очакват от тях бъдещи стопански изгоди или се продадат. Печалбите или загубите от продажби на отделни активи от групата на “имоти, машини и оборудване” се определят чрез сравняването на възнаграждението, на което Групата очаква да има право (приходите от продажбата) и балансовата стойност на актива към датата, на която получателят получава контрол върху него. Те се посочват нетно, към „други доходи/ (загуби) от дейността” на лицевата страна на консолидирания отчет за всеобхватния доход (отчета за печалбата или загубата).

2.9. Нематериални активи

Нематериалните активи са представени в консолидирания финансов отчет по себестойност, намалена с натрупаната амортизация и загубите от обезценка. В техния състав са включени лицензии за ползване на програмни продукти и емисионни квоти по евросхема за търговия с емисии и единици редуцирани емисии.

Групата класифицира емисионните квоти като текущи, когато очаква да ги реализира в рамките на един отчетен период и нетекущи – всички останали.

В Групата се прилага линеен метод на амортизация на нематериалните активи при определен полезен живот 5 години, с изключение на нетекущите емисионни квоти, които се отписват при употребата им.

Балансовата стойност на нематериалните активи подлежи на преглед за обезценка, когато са налице събития, или промени в обстоятелствата, които посочват, че балансовата стойност би могла

да надвишава възстановимата им стойност. Тогава обезценката се включва като разход в консолидирания отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

Нематериалните активи се отписват от консолидирания отчет за финансовото състояние, когато се извадят трайно от употреба и не се очакват от тях бъдещи стопански изгоди или да се продадат. Печалбите или загубите от продажби на отделни активи от групата на „нематериалните активи” се определят чрез сравняването на възнаграждението, на което Групата очаква да има право (приходите от продажбата) и балансовата стойност на актива към датата, на която получателят получава контрол върху него. Те се посочват нетно, към „други доходи/ (загуби) от дейността” на лицевата страна на консолидирания отчет за всеобхватния доход (отчета за печалбата или загубата).

Евросхема за търговия с емисии и единици редуцирани емисии

При първоначално придобиване разпределените квоти за парникови газове от Националния регистър за търговия с квоти за емисии на парникови газове във връзка с Европейската схема за търговия с емисии (ЕСТЕ), се признават като нематериални активи по номинална стойност (нулева стойност). Закупените квоти се признават при първоначално придобиване по цена на придобиване и се извършва тяхната класификация като текущи, или нетекущи в зависимост от намеренията за използване.

Избраният от Групата подход за последваща оценка на нетекущите емисионни квоти е моделът на себестойността – себестойност намалена с натрупани загуби от обезценка. Текущите емисионни квоти се признават в разходите (себестойността на готовата продукция) при отписването им в рамките на текущия отчетен период. Допълнително, Групата признава задължение в консолидирания отчет за финансовото състояние, когато нивото на емисиите на вредни газове за един период надвишава нивото на разпределените и налични квоти. Задължението се оценява по цената на придобиване на закупени квоти до достигане на нивото на държаните от Групата квоти и се оценява по текущи пазарни цени към датата на консолидирания отчет за финансовото състояние за превишението над наличните квоти, като промените в размера на задължението се признават в консолидирания отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

Групата прилага метода на изписване на квотите за вредни газове на база на реално потребени квоти за периода.

2.10. Други дългосрочни капиталови инвестиции

Другите дългосрочни капиталови инвестиции представляват недиривативни финансови активи под формата на акции и дялове от капитала на други дружества (малцинствено участие), държани с дългосрочна перспектива.

Първоначално оценяване

Първоначално капиталовите инвестиции се признават по цена на придобиване, която е справедливата стойност на възнаграждението, което е било платено, включително преките разходи по придобиване на инвестицията (финансовия актив).

Последващо оценяване

Притежаваните от Групата капиталови инвестиции, представляващи акции в други дружества (малцинствено участие) се оценяват по справедлива стойност с отразяване на ефектите в друг всеобхватен доход. Тези ефекти се прехвърлят в неразпределената печалба при освобождаване (продажба) от съответната инвестиция.

2.11. Материални запаси

Материалните запаси са оценени по по-ниската от: цена на придобиване (себестойност) и нетната им реализируема стойност.

Разходите, които се извършват, за да доведат даден продукт в неговото настоящо състояние и местонахождение, се включват в себестойността (цената на придобиване), както следва:

- суровини и материали в готов вид - всички доставни разходи, които включват покупна цена, вносни мита и такси, транспортни разходи, невъзстановяеми данъци и други разходи, които допринасят за привеждане на материалите в готов за тяхното използване вид;
- готова продукция и незавършено производство - преките разходи за материали и труд и съответстващата част от производствените непреки разходи при нормално натоварен капацитет на производствените мощности, с изключение на административните разходи, курсовите разлики и разходите по привлечени финансови ресурси.

Включването на постоянните общопроизводствени разходи в себестойността на произвежданата продукция и полуфабрикати се извършва на базата на нормалния капацитет на производствените мощности. Избраната от Групата база за разпределението им по продукти е количеството произведена продукция.

При употребата (продажбата) на материалните запаси се използва методът на средно-претеглената цена (себестойност).

Нетната реализируема стойност представлява приблизително определената продажна цена на даден актив в нормалния ход на стопанска дейност, намалена с приблизително определените разходи по довършването в търговски вид на този актив и приблизително определените разходи за реализация.

2.12. Търговски вземания

Търговските вземания представляват безусловно право на Групата да получи възнаграждение по договори с клиенти и други контрагенти (т.е. то е обвързано само с изтичане на време преди изплащането на възнаграждението).

Първоначално оценяване

Търговските вземания се представят и отчитат първоначално по справедлива стойност на база цената на сделката, която стойност е обичайно равна на фактурната им стойност, освен ако те съдържат съществен финансиращ компонент, който не се начислява допълнително. В този случай те се признават по сегашната им стойност, определена при дисконтова норма в размер на лихвен процент, преценен за присъщ на клиента-длъжник.

Последващо оценяване

Групата държи търговските вземания единствено с цел събиране на договорни парични потоци и ги оценява последващо по амортизирана стойност, намалена с размера на натрупаната обезценка за кредитни загуби.

Обезценка

Групата прилага модела на очакваните кредитни загуби за целия срок на всички търговски вземания, използвайки опростения подход, допускан от МСФО 9, и на база матричен модел за процента на загубата.

Несъбираемите вземания се изписват, когато правните основания за това настъпят.

Обезценката (респективно възстановяването ѝ) на вземанията се начислява и отчита чрез съответна кореспондентна корективна сметка за всеки вид вземане към статията “*Възстановена / (начислена) обезценка на финансови активи, нетно*” на лицевата страна на консолидирания отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

2.13. Парични средства и парични еквиваленти

Паричните средства включват касовите наличности и наличностите по разплащателните сметки, а паричните еквиваленти - депозити в банки с оригинален матуритет до три месеца и средствата на депозитите с по-дълъг матуритет, които са свободно разполагаеми за Групата съгласно условията на договореностите с банките по време на депозита.

Последващо оценяване

Паричните средства и еквиваленти в банки се представят последващо по амортизирана стойност, намалени с натрупаната обезценка за очаквани кредитни загуби.

За целите на изготвянето на консолидирания отчет за паричните потоци:

- паричните постъпления от клиенти и паричните плащания към доставчици са представени брутно, с включен ДДС (20%);
- лихвите по получени инвестиционни кредити се включват като плащания за финансова дейност, а лихвите, свързани с кредити, обслужващи текущата дейност (за оборотни средства), се включват в оперативна дейност;
- плащанията, свързани с лизингови договори (лихви и главници), свързани с активите с право на ползване се посочват към финансова дейност;
- платеният ДДС по покупки на дълготрайни активи от чуждестранни доставчици се посочва на ред “платени данъци”, а при доставка на дълготрайни активи от страната се посочва на ред “плащания към доставчици” към паричните потоци от оперативна дейност, доколкото той участва и се възстановява заедно и в оперативните потоци на Групата за съответния период (месец).
- трайно блокираните парични средства над 3 месеца не се третираат като парични средства и еквиваленти.
- плащанията за покупка на емисионни квоти, класифицирани като текущи са включени като плащане за оперативна дейност (плащания на доставчици);
- полученото финансиране (основно за електроенергия) е включено в паричните потоци от финансова дейност.

2.14. Търговски и други задължения

Търговските и други текущи задължения в консолидирания отчет за финансово състояние се представят по стойността на оригиналните фактури (цена на придобиване), която се приема за справедливата стойност на сделката и ще бъде изплатена в бъдеще срещу получените активи и услуги. В случаите на разсрочени плащания над обичайния кредитен срок, при които не е предвидено допълнително плащане на лихва или лихвата значително се различава от обичайния пазарен лихвен процент, задълженията се оценяват първоначално по тяхната справедлива стойност на база сегашната им стойност при дисконтова норма, присъща за Групата, а последващо – по амортизируема стойност, след приспадане на инкорпорираната в тяхната номинална стойност лихва, определена по метода на ефективната лихва.

2.15. Лихвоносни заеми и други привлечени финансови ресурси

В консолидирания отчет за финансово състояние всички заеми и други привлечени финансови ресурси се представят първоначално по цена на придобиване (номинална сума), която се приема за справедлива стойност на полученото по сделката, нетно от преките разходи, свързани с тези заеми и привлечени ресурси. След първоначалното им признаване лихвоносните заеми и други привлечени ресурси последващо се оценяват и представят в консолидирания отчет за финансово състояние по амортизирана стойност, определена чрез прилагане на метода на ефективната лихва. Амортизираната стойност е изчислена като са взети предвид всички видове такси, комисионни и други разходи, вкл. дисконт или премия, асоциирани с тези заеми. Печалбите и загубите се признават в консолидирания отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) като финансови приходи или разходи (лихви) през периода на амортизацията или когато задълженията се отпишат или редуцират.

Разходите за лихви се признават за срока на финансовия инструмент на база метода на ефективния лихвен процент.

Лихвоносните заеми и други привлечени финансови ресурси се класифицират като текущи, освен за частта от тях, за която Групата има безусловно право да уреди задължението си в срок над 12 месеца от края на отчетния период.

2.16. Лизинг

Групата прави анализ и оценка дали даден договор представлява или съдържа елементи на лизинг на началната дата на лизинга, която е по-ранната от двете дати - датата на лизинговото споразумение или датата на ангажирането на страните с основните условия на лизинговия договор. Даден договор представлява или съдържа лизинг, ако по силата на него се прехвърлят срещу възнаграждение правото на контрол над използването на даден актив за определен период от време.

2.17.1. Лизингополучател

Групата прилага единен модел на признаване и оценка на всички договори за лизинг, с изключение на краткосрочните лизингови договори (лизингов договор със срок от 12 месеца или по-малко от датата на стартиране на лизинга и който не съдържа опция за покупка) и лизинговите договори на активи на ниска стойност.

Групата не се е възползвала от практическата целесъобразна мярка на МСФО 16, която позволява на лизингополучателя за всеки клас идентифициран актив да не отделя нелизинговите от лизинговите компоненти, а вместо това да отчита всеки лизингов компонент и свързаните с него нелизингови компоненти като отделен лизингов компонент. За договори, които съдържат лизинг на един или повече лизингови и нелизингови компоненти, Групата прилага политика да разпределя възнаграждението по договори, които съдържат лизингови и нелизингови компоненти, на база относителните единични цени на лизинговите компоненти и съвкупната единична цена на нелизинговите компоненти.

а) активи „право на ползване“

Групата признава в консолидирания отчет за финансовото състояние актив „право на ползване“ на датата на стартиране на лизинговите договори, т.е. датата, на която основният актив е на разположение за ползване от страна на дружеството-лизингополучател.

Активите „право на ползване“ се представят в консолидирания отчет за финансовото състояние по цена на придобиване, намалена с натрупаната амортизация, загуби от обезценка и корекциите, вследствие на преоценки и корекции на задължението по лизинг. Цената на придобиване включва:

- размера на първоначалната оценка на задълженията по лизинг;
- лизингови плащания, извършени към или преди началната дата, намалени с получените стимули по договорите за лизинг;
- първоначалните преки разходи, извършени от Групата, в качеството ѝ на лизингополучател;
- разходи за възстановяване, които Групата ще направи за демонтаж и преместване на основния актив, възстановяване на обекта, на който активът е разположен, или възстановяване на основния актив в състоянието, изисквано съгласно договора;

Групата амортизира актива „право на ползване“ за по-краткият период от полезния живот и срока на лизинговия договор. Ако собствеността върху актива се прехвърля по силата на лизинговия договор до края на срока на договора, то го амортизира за полезния му живот. Амортизацията започва да се начислява от датата на стартиране на лизинга.

Сроковете на амортизация, предмет на договорите за лизинг, са от 2 до 5 години.

Групата е избрала да прилага модела на цената на придобиване за всички свои активи „право на ползване“.

Активите „право на ползване“ се тестват за обезценка в съответствие с МСС 36 Обезценка на активи, като се прилага политика за определяне и отчитане на обезценката, аналогична на тази при имотите, машините и оборудването (дълготрайните материални активи). Възстановимата стойност на активите „право на ползване“ е по-високата от двете: справедлива стойност без разходи за продажба или стойност при употреба. За определянето на стойността при употреба на активите бъдещите парични потоци се дисконтират до тяхната настояща стойност като се прилага дисконтова норма преди данъци, която отразява текущите пазарни условия и оценки на времевата стойност на парите и рисковете специфични за съответния актив. Загубите от обезценка се определят като разлика между възстановимата и балансовата стойност (когато възстановимата стойност е по-ниска от балансовата), и се представят в консолидирания отчет за всеобхватния доход като разходи за амортизация (в печалбата или загубата за годината).

Активите „право на ползване“ се представят на отделен ред в консолидирания отчет за финансовото състояние, а тяхната амортизация към Разходи за амортизация в консолидирания отчет за всеобхватния доход.

б) задължения по лизинг

Групата признава задължения по лизинг на датата на стартиране на лизинга, оценени по настояща стойност на лизинговите плащания, които не са изплатени към тази дата. Те включват:

- фиксирани плащания (включително фиксирани по същество лизингови плащания), намалени с подлежащите на получаване лизингови стимули;
- променливи лизингови плащания, зависещи от индекси или проценти първоначално оценени, използвайки индексите или процентите на датата на стартиране на лизинга;
- цената за упражняване на опцията за покупка, ако е достатъчно сигурно, че лизингополучателя ще ползва тази опция;

- плащания на санкции за прекратяване на лизинговите договори, ако в срока на лизинговия договор е отразено упражняването на опция за прекратяването на договора от страна на лизингополучателя;
- сумите, които Групата очаква да плати на лизингодателите като гаранции за остатъчна стойност.

Променливите лизингови плащания, които не зависят от индекси или проценти, а са свързани с изпълнение или с използването на основния актив, не са включени в оценката на задължението по лизинг и в актива „право на ползване“. Те се признават като текущи разходи в периода, в който настъпи събитието или обстоятелството, довело до тези плащания и се включват към разходите за външни услуги, в печалбата и загубата за годината.

Лизинговите плащания се дисконтират с лихвения процент, заложен в договора, ако той може да бъде непосредствено определен или с диференциалния лихвен процент на дружеството, който то би плащало в случай, че заеме финансови средства, необходими за получаването на актив със сходна стойност на актива „право на ползване“, за сходен период от време, при сходно обезпечение и в сходна икономическа среда.

Лизинговите плащания (вноски) съдържат в определено съотношение финансовия разход (лихва) и припадащата се част от лизинговото задължение (главница). Лихвените разходи по лизинга се представят в консолидирания отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) на дружеството през периода на лизинга на периодична база, така че да се постигне постоянен лихвен процент за оставащата неизплатена част от главницата по лизинговото задължение, като се представят като „финансови разходи“.

Задълженията по лизинг се представят на отделен ред в консолидирания отчет за финансовото състояние като дългосрочни или краткосрочни задължения.

Групата оценява последващо задължението по лизинг като:

- увеличава балансовата стойност, за да отрази лихвата по задълженията по лизинг;
- намалява балансовата стойност, за да отрази извършените лизингови плащания;
- преоценява балансовата стойност на задълженията по лизинг, за да отрази преоценките или измененията на лизинговия договор;
- гаранциите за остатъчна стойност се преразглеждат и коригират, ако е необходимо към края на всеки отчетен период.

Групата преоценява задълженията си по лизинг (при което извършва и кореспондиращи записвания към съответните активи „право на ползване“), когато:

- има промяна в срока на лизинга или е възникнало събитие или обстоятелство, което е довело до промяна в оценката на опцията за закупуване, при което коригираните задължения по лизинг се преизчисляват с коригиран дисконтов процент;
- има промяна в плащанията за лизинг, произтичаща от промяна в индекс или процент или има промяна в сумите, които се очаква да бъдат дължими по гаранции за остатъчна стойност, при което коригираните задължения по лизинг се преизчисляват с непроменения (оригиналния) дисконтов процент (освен когато промяната в лизинговите плащания, произтича от промяна в плаващите лихвени проценти, в този случай се използва коригиран дисконтов процент, който отразява промените в лихвения процент);

- лизинговият договор е изменен и това изменение не е отразено като отделен лизинг, в този случай задължението по лизинг се преизчислява като се базира на срока на променения лизингов договор, дисконтирайки променените лизингови плащания с коригиран дисконтов процент към датата на влизане в сила на изменението.

2.17.2. Лизингодател

Групата класифицира всеки от своите лизингови договори като договор за оперативен или договор за финансов лизинг. Когато с договора за лизинг се прехвърлят по същество всички рискове и изгоди от собствеността върху основния актив, той се класифицира като договор за финансов лизинг, всички останали договори се класифицират като договори за оперативен лизинг.

Приходите от наем от оперативните лизинги се признават на линейна база за периода на лизинговия договор и се представят към други доходи от дейността, нетно в консолидирания отчет за всеобхватния доход. Първоначалните преки разходи, извършени във връзка с постигането на оперативния лизинг, се прибавят към балансовата стойност на основния актив и се признават като разход през срока на лизинговия договор на линейна база.

Основният актив, предмет на лизинговия договор, остава и се представя в консолидирания отчет за финансовото състояние на Групата.

Когато договорът съдържа лизингов и нелизингов компонент Групата прилага МСФО 15, за да разпредели възнаграждението по договора върху всеки компонент.

2.17. Доходи за персонала

Трудовите и осигурителни отношения с работниците и служителите на Групата се основават на разпоредбите на Кодекса на труда и на разпоредбите на действащото осигурително законодателство в България за дружествата, извършващи своята дейност в България и на турския Кодекс на труда за дружеството в Турция.

Краткосрочни доходи

Краткосрочните доходи за персонала под формата на възнаграждения, бонуси и социални доплащания и придобивки (изискуеми в рамките на 12 месеца след края на периода, в който персоналот е положил труд за тях или е изпълнил необходимите условия) се признават като разход в консолидирания отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) в периода, в който е положен трудът за тях или са изпълнени изискванията за тяхното получаване, и като текущо задължение (след приспадане на всички платени вече суми и полагащи се удържки) в размер на недисконтираната им сума. Дължимите от Групата вноски по социалното и здравно осигуряване се признават като текущ разход и задължение в недисконтиран размер, заедно и в периода на начисление на съответните доходи, с които те са свързани.

Към датата на консолидирания финансов отчет Групата прави оценка на сумата на очакваните разходи по натрупващите се компенсирани отпуски, която се очаква да бъде изплатена като резултат от неизползваното право на натрупан отпуск. В оценката се включват приблизителната преценка за разходите за самите възнаграждения и разходите за вноски по задължителното обществено социално и здравно осигуряване, които работодателят дължи върху тези суми.

*Дългосрочни доходи при пенсиониране**Планове с дефинирани вноски*

Основно задължение на Групата в качеството ѝ на работодател е да извършва задължително осигуряване на наетия персонал за фонд "Пенсии", допълнително задължително пенсионно осигуряване (ДЗПО), фонд "Общо заболяване и майчинство" (ОЗМ), фонд "Безработица", фонд "Трудова злополука и професионална болест" (ТЗПБ) и здравно осигуряване. Размерите на осигурителните вноски са регламентирани в Кодекса за социално осигуряване (КСО), както и в Закона за бюджета на ДОО и Закона за бюджета на НЗОК за съответната година. Вноските се разпределят между работодателя и осигуреното лице в съответствие с правилата на Кодекса за социално осигуряване (КСО) в съотношение 60:40 (2022 г.: 60:40).

Наетият персонал в Турция се осигурява съгласно действащите Закон за социални осигуровки и общи здравни осигуровки и Закон за осигуровки при безработица. Вноските, определени със закон се разпределят между работодателя и осигуреното лице в съотношение 60:40 (2022 г.: 60:40).

Тези осигурителни пенсионни планове, прилагани от Групата в качеството ѝ на работодател, се основават на българското и турското законодателство, са планове с дефинирани вноски. При тези планове в България работодателят плаща месечно определени вноски в държавните фонд "Пенсии", фонд "ОЗМ", фонд "Безработица", фонд "ТЗПБ", както и в универсални и професионални пенсионни фондове - на база фиксирани по закон проценти и няма правно или конструктивно задължение да доплаща във фондовете бъдещи вноски в случаите, когато те нямат достатъчно средства да изплатят на съответните лица заработените от тях суми за периода на трудовия им стаж. Аналогични са и задълженията по отношение на здравното осигуряване.

В Турция работодателят плаща месечно определени вноски в държавните фонд „Пенсии, инвалидност и смърт“, фонд „Трудова злополука и професионално заболяване“, фонд „ОЗМ“, фонд „Безработица“ на база фиксирани по закон проценти и няма правно или конструктивно задължение да доплаща във фондовете бъдещи вноски в случаите, когато те нямат достатъчно средства да изплатят на съответните лица заработените от тях суми за периода на трудовия им стаж.

Към Групата няма създаден и функциониращ частен доброволен осигурителен фонд. Дължимите от Групата вноски по плановете с дефинирани вноски за социалното и здравно осигуряване се признават като текущ разход в консолидирания отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата), освен ако даден МСФО не изисква тази сума да се капитализира в себестойността на определен актив, и като текущо задължение в недисконтиран размер, заедно и в периода на полагане на труда и на начислението на съответните доходи на наетите лица, с които доходи вноските са свързани.

Планове с дефинирани доходи

Съгласно Кодекса на труда Групата в качеството ѝ на работодател в България е задължено да изплаща на персонала си обезщетение в размер на брутното трудово възнаграждение на съответния служител за два месеца при прекратяване на трудовото правоотношение с него поради пенсиониране. В случай, че служителят е придобил в предприятието или в същата група предприятия десет години трудов стаж през последните двадесет години, обезщетението е в размер на брутното трудово възнаграждение за шест месеца.

В Турция, съгласно техния Кодекс на труда Групата е задължена при настъпване на пенсионна възраст да изплаща на персонала обезщетение по една средномесечна заплата за всяка отслужена година в дружеството в Турция.

По своите характеристики тези схеми представляват нефондирани планове с дефинирани доходи.

Изчислението на размера на тези задължения налага участието на квалифицирани актюери, за да може да се определи тяхната сегашна стойност към датата на консолидирания финансов отчет, по която те се представят в консолидирания отчет за финансовото състояние, а респективно изменението в стойността им - в консолидирания отчет за всеобхватния доход като:

а) разходите за текущ и минал стаж, разходите за лихва и ефектите от съкращенията и урежданията се признават веднага, в периода, в който възникнат, и се представят в текущата печалба или загуба, по статия „разходи за персонал”;

б) ефектите от последващите оценки на задълженията, които по същество представляват актюерски печалби и загуби се признават веднага, в периода, в който възникнат, и се представят към другите компоненти на всеобхватния доход, по статия „последващи оценки на пенсионни планове с дефинирани доходи”. Актюерските печалби и загуби произтичат от промени в актюерските предположения и опита.

Към датата на всеки годишен финансов отчет, Групата назначава сертифицирани актюери, които издават доклад с техните изчисления относно дългосрочните им задължения към персонала за обезщетения при прекратяване на трудовото правоотношение поради пенсиониране. За целта те прилагат кредитния метод на прогнозните единици. Сегашната стойност на задължението по дефинираните доходи се изчислява чрез дисконтиране на бъдещите парични потоци, които се очаква да бъдат изплатени в рамките на матуритета на това задължение и при използването на лихвените равнища на държавни дългосрочни облигации с подобен срок, котиращи в България (за дружествата от България), където функционира и самата Група. За Турция размера на обезщетението се изчислява на база последното брутно възнаграждение, като има максимален праг актуализиран всяка година от Министерството на финансите. Провизията се определя на база на настоящата стойност на бъдещото задължение .

Доходи при напускане

Съгласно разпоредбите на трудовото и осигурително законодателство в България, Групата в качеството ѝ на работодател има задължение да изплати при прекратяване на трудовия договор на служители, преди пенсиониране, определени видове обезщетения.

Групата признава задължения към персонала по доходи при напускане преди настъпване на пенсионна възраст, когато е демонстриран обвързващ ангажимент, на база публично анонсиран план (например за реструктуриране), да се прекрати трудовият договор със съответните лица без да има възможност да се отмени, или при формалното издаване на документите в случаите на доброволно напускане. Доходи при напускане, платими повече от 12 месеца, се дисконтират и представят в консолидирания отчет за финансовото състояние по тяхната сегашна стойност.

Други дългосрочни доходи

Членовете на Управителния и Надзорния съвет (Съвета на директорите преди промяната в управленската структура от 02.12.2021 г.), на които е възложено управлението на Компанията-майка и Групата имат право да получават, освен постоянно възнаграждение, и променливо възнаграждение. При определяне постоянното и променливо възнаграждение се взимат предвид измененията на годишна база на средния размер на възнагражденията за пълно работно време на работниците и служителите в Компанията-майка извън управлението му, както и обичайната

практика на „Неохим“ АД за парично стимулиране на работниците и служителите, наети за осъществяване на дейността на Дружеството. Определянето и изплащането на променливо възнаграждение може да се извършва, като се вземат предвид текущото финансово състояние на Компанията-майка за съответното тримесечие, респективно финансова година и изпълнението на не по-малко от три от четири критерии, които са предвидени в Политиката за възнаграждения, определени на годишна база за предходната финансова (календарна) година. Разсрочената част от променливото възнаграждение се изплаща пропорционално през периода на разсрочване, който е три години, считано от месеца, следващ месеца на приемане на решението. Разсрочената част от променливото възнаграждение е 40 % от общия му размер. Дружеството признава доходи, платими 12 или повече месеци след края на периода, през който са заработени като други нетекущи задължения на база на тяхната настояща стойност към датата на отчета за финансовото състояние.

2.18. Акционерен капитал и резерви

Неохим АД е акционерно Дружество и е задължено да регистрира в Търговския регистър определен размер на акционерен капитал, който да служи като обезпечение на вземанията на кредиторите на Дружеството-майка. Акционерите отговарят за задълженията на Дружеството до размера на своето акционерно участие в капитала и могат да претендират връщане на това участие само в производство по ликвидация или несъстоятелност.

Дружеството-майка отчита основния си акционерен капитал по номинална стойност на регистрираните в Търговския регистър акции.

Съгласно изискванията на Търговския закон и Устава, Дружеството-майка е длъжно да формира и фонд Резервен (законови резерви), като източници на фонда могат да бъдат:

- най-малко една десета от печалбата, която се отделя, докато средствата във фонда достигнат една десета част от капитала или по-голяма част, предвидена в Устава;
- други източници, предвидени по решение на Общото събрание на акционерите.

Средствата от фонда могат да се използват само за покриване на годишната загуба и на загуби от предходни години. Когато средствата във фонда достигнат определения в Устава минимален размер, средствата над тази сума могат да бъдат използвани за увеличаване на капитала.

Образуван е **резерв от ефекта от преизчисления във валутата на представяне на чуждестранните дейности**, който включва ефектите от преизчисления на финансовите отчети на чуждестранното дружество от местна валута във валутата на представяне на Групата. Този резерв се признава като отделен компонент на собствения капитал в консолидирания отчет за финансовото състояние на Групата и се включва като част от текущите печалби или загуби в консолидирания отчет за всеобхватния доход при освобождаване (продажба) на чуждестранната дейност.

Обратно изкупените собствени акции са представени в консолидирания отчет за финансовото състояние по себестойност (цена на придобиване) като с брутната цена на обратно изкупените акции е намален собственият капитал на Дружеството-майка. Печалбите или загубите от продажбата на обратно изкупени собствени акции се представят директно в собствения капитал на Групата в компонента “Неразпределена печалба”.

Компонент от последващи оценки на задължение по пенсионни планове с дефинирани доходи е формиран от последващите оценки на задълженията към персонала при пенсиониране, които по същество представляват актюерски печалби и загуби признавани веднага, в периода, в който възникват. Те се представят към другите компоненти на всеобхватния доход, по статия „последващи оценки на пенсионни планове с дефинирани доходи”.

2.19. Данъци върху печалбата

Текущите данъци върху печалбата на българските дружества са определени в съответствие с изискванията на българското данъчно законодателство – Закона за корпоративното подоходно облагане. Номиналната данъчна ставка за 2023 е 10% (2022: 10%).

Дружествата в Турция се облагат съгласно изискванията на турското законодателство при данъчна ставка 20% (2022 г.: 25%).

Отсрочените данъци върху печалбата се определят чрез прилагане на балансовия метод за определяне на задължението, за всички временни разлики към датата на финансовия отчет, които съществуват между балансовите стойности и данъчните основи на отделните активи и пасиви.

Отсрочените данъчни пасиви се признават за всички облагаеми временни разлики, с изключение на тези, породили се от признаването на актив или пасив, който към датата на стопанската операция не е повлиял върху счетоводната и данъчната печалба/(загуба).

Отсрочените данъчни активи се признават за всички намаляеми временни разлики и за неизползваните данъчни загуби, до степента, до която е вероятно те да се проявят обратно и да бъде генерирана в бъдеще достатъчна облагаема печалба или да се проявят облагаеми временни разлики, от които да могат да се приспаднат тези намаляеми разлики, с изключение на разликите, породили се от признаването на актив или пасив, който към датата на стопанската операция не е повлиял върху счетоводната и данъчната печалба/(загуба).

Балансовата стойност на всички отсрочени данъчни активи се преглежда при изготвяне на годишния отчет за финансово състояние и се редуцира до степента, до която е вероятно те да се проявят обратно и да се генерира достатъчно облагаема печалба или проявяващи се през същия период облагаеми временни разлики, с които те да могат да бъдат приспаднати или компенсирани.

Отсрочените данъци, свързани с обекти, които са отчетени като други компоненти на всеобхватния доход или друга капиталова позиция в консолидирания отчет за финансовото състояние, също се отчитат директно към съответния компонент на всеобхватния доход или балансова капиталова позиция.

Отсрочените данъчни активи и пасиви се оценяват на база данъчните ставки и основи, които се очаква да се прилагат за периода и типа операции, през които активите се очаква да се реализират, а пасивите - да се уредят (погасят), на база данъчните закони, които са в сила или с голяма степен на сигурност се очаква да са в сила, и по данъчни ставки на държавата (България и Турция), в чиито юрисдикции се очаква да се реализира съответният отсрочен актив или пасив.

Отсрочени данъчни активи на Групата се представят нетно срещу негови отсрочени данъчни пасиви, когато и доколкото то се явява за тях данъчния платец в съответната юрисдикция (България и Турция), и то тогава и само тогава, когато Групата има законно право да извършва или получава нетни плащания на текущи данъчни задължения или вземания по данъците върху дохода.

Към 31.12.2022 г. отсрочените данъци върху печалбата на Групата са оценени при ставки, валидни за 2023 г. – за дружествата в България в размер на 10% и за дружеството в Турция при ставка 20%.

2.20. Нетна печалба/(загуба) на акция

Основната печалба /(загуба) на акция се изчислява като се раздели нетната печалба или загуба за периода, подлежаща на разпределение между акционерите, притежатели на обикновени акции, на средно-претегления брой на държаните обикновени акции за периода.

Средно-претегленият брой акции представлява броят на държаните обикновени акции в началото на периода, коригиран с броя на обратно изкупените обикновени акции и на новоиздадените такива през периода, умножен по средно-времевия фактор. Този фактор изразява броя на дните, през които конкретните акции са били държани, спрямо общия брой на дните през периода.

При капитализация, бонус емисия или разделяне, броят на обикновените акции, които са в обръщение до датата на това събитие, се коригира, за да се отрази пропорционалната промяна в броя на обикновените акции в обръщение така, сякаш събитието се е случило в началото на представения най-ранен период.

Нетна печалба на акция с намалена стойност не се изчислява, тъй като няма издадени потенциални акции с намалена стойност.

2.21. Провизии

Провизии се признават, когато Групата има настоящо (конструктивно или правно) задължение в резултат на минало събитие, и е вероятно че погасяването/уреждането на това задължение ще породни необходимост от изходящ поток от ресурси на Групата. Провизиите се оценяват на база най-добрата приблизителна преценка на ръководството към датата на консолидирания отчет за финансовото състояние за разходите, необходими за уреждането на съответното задължение.

Приблизителната оценка се дисконтира, когато падежът на задължението е дългосрочен. Когато се очаква част от ресурсите, които ще се използват за уреждане на задължението да бъдат възстановени от трето лице, Групата признава вземане, ако е налице висока степен на сигурност на неговото получаване и стойността му може надеждно да се установи и доход (кредит) по същата позиция в консолидирания отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), където е представена и самата провизия.

2.22. Правителствено финансиране (дарение от публични институции)

Правителственото финансиране са различни форми на предоставяне на безвъзмездни средства от държавата (местни и централни органи и институции) и/или междуправителствени споразумения и организации.

Правителствено финансиране (дарение от публични институции) се признава първоначално като отсрочен доход (финансиране), когато е налице разумна сигурност, че то ще бъде получено от Групата, и че тя е спазила и спазва условията и изискванията по дарението.

Правителствено финансиране (дарение от публични институции), свързано с компенсиране на направени разходи, се признава в текущите печалби и загуби на систематична база за същия период, през който са признати и разходите, или ако е нормативно определено и получено в последващ период – в него.

Правителствено финансиране (дарение от публични институции), свързано с компенсиране на инвестиционни разходи за придобиване на актив, се признава в текущата печалба или загуба на систематична база за целия период на полезен живот на актива, обичайно в размера на призната в разходите амортизация.

2.23. Финансови инструменти

Финансов инструмент е всеки договор, който поражда едновременно както финансов актив в едно предприятие, така и финансов пасив или инструмент на собствения капитал в друго предприятие.

Финансови активи

Първоначално признаване, класификация и оценяване

При първоначалното им признаване финансовите активи се класифицират в три групи, според които те впоследствие се оценяват по амортизирана стойност, по справедлива стойност през другия всеобхватен доход и по справедлива стойност през печалбата или загубата.

Групата първоначално оценява финансовите активи по справедлива стойност, а в случай на финансови активи, които не се отчитат по справедлива стойност в печалбата или загубата, се добавят преките разходи по сделката. Изключение са търговските вземания, които не съдържат съществен компонент на финансиране - те се оценяват на база цената на сделката, определена съгласно МСФО 15.

Покупките или продажбите на финансови активи, чиито условия изискват доставка на активите в рамките на даден период от време, установен обикновено с нормативна разпоредба или действаща практика на съответния пазар (редовни покупки), се признават на датата на търгуване (сделката), т.е. на датата, на която Групата се е ангажирала да закупи или продаде актива.

Класификацията на финансовите активи при първоначалното им признаване зависи от характеристиките на договорните парични потоци на съответния финансов актив и бизнес модела на Групата за нейното управление. За да бъде класифициран и оценяван по амортизирана стойност или по справедлива стойност в друг всеобхватен доход, условията на даден финансов актив трябва да пораждат парични потоци, които представляват "само плащания по главницата и лихвата (СПГЛ)" по неиздължената сума на главницата. За целта се извършва анализ чрез тест на СПГЛ на нивото на инструмента.

Бизнес моделът на Групата за управление на финансовите активи отразява начина, по който Групата управлява финансовите си активи за генериране на парични потоци. Бизнес моделът определя дали паричните потоци са резултат само на събирането на договорни парични потоци, на продажба на финансовите активи, или и двете.

Групата е определила бизнес модел, чиято цел е активите да бъдат държани, за да се съберат договорните парични потоци. Този модел включва паричните средства и еквиваленти и търговските и други вземания.

Последващо оценяване

За целите на последващото оценяване финансовите активи са класифицирани като финансови активи по амортизирана стойност (дългови инструменти) и финансови активи по справедлива стойност през другия всеобхватен доход без рециклиране на кумулативните печалби и загуби (капиталови инструменти).

Групата оценява финансовите активи по амортизирана стойност когато са удовлетворени и двете условия по-долу:

- финансовият актив се държи и използва в рамките на бизнес модел, имащ за цел неговото държане с оглед получаване на договорните парични потоци от него, и
- условията на договора за финансовия актив пораждат парични потоци на конкретни дати, които представляват само плащания по главницата и лихвите върху неиздължената сума на главницата.

Финансовите активи по амортизирана стойност впоследствие се оценяват на база метода на ефективния лихвен процент (ЕЛП). Те подлежат на обезценка. Печалбите и загубите се признават в консолидирания отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), когато активът бъде отписан, модифициран или обезценен.

Финансовите активи по амортизирана стойност на Групата включват: парични средства и еквиваленти в банки и търговски вземания, вкл. от свързани предприятия.

Групата е направила неотменим избор да класифицира в категорията финансови активи по справедлива стойност в другия всеобхватен доход (капиталови инструменти) малцинствените си капиталови инвестиции, които то държи дългосрочно. Тези инструменти не се търгуват на борси и са представени в консолидирания отчет за финансово състояние към статията „други дългосрочни капиталови инвестиции”.

Отписване

Финансов актив (или, когато е приложимо, част от финансов актив или част от група от сходни финансови активи) се отписва от консолидирания отчет за финансовото състояние на Групата когато:

- правата за получаване на паричните потоци от актива са изтекли, или
- правата за получаване на парични потоци от актива са прехвърлени или Групата е поела задължението да плати напълно получените парични потоци, без съществена забава, към трета страна чрез споразумение за прехвърляне; при което: или а) Групата е прехвърлила в значителна степен всички рискове и ползи от собствеността върху актива; или б) Групата нито е прехвърлила, нито е запазила в значителна степен всички рискове и ползи от собствеността върху актива, но не е запазила контрола върху него.

Когато Групата е прехвърлила правата си за получаване на парични потоци от актива или е встъпила в споразумение за прехвърляне, тя прави оценка на това дали и до каква степен е запазила рисковете и ползите от собствеността. Когато Групата нито е прехвърлила, нито е запазила в значителна степен всички рискове и ползи от собствеността върху финансовия актив, нито е прехвърлила контрола върху него, тя продължава да признава прехвърления актив до степента на продължаващото си участие в нея. В този случай Групата признава и свързаното с това задължение. Прехвърленият актив и свързаното задължение се оценяват на база, която отразява правата и задълженията, които Групата е запазила.

Продължаващо участие, което е под формата на гаранция върху прехвърления актив, се оценява по по-ниската от: първоначалната балансова стойност на актива и максималната сума на възнаградението, което може да се изиска Групата да изплати.

Обезценка на финансови активи

Групата признава коректив (провизия за обезценка) за очаквани кредитни загуби за всички дългови инструменти, които не се отчитат по справедлива стойност през печалбата или загубата. Очакваните кредитни загуби се изчисляват като разлика между договорните парични потоци, дължими съгласно условията на договора, и всички парични потоци, които Групата очаква да получи, дисконтирани с първоначалния ефективен лихвен процент. Очакваните парични потоци включват и паричните потоци от продажбата на държаното обезпечение или други кредитни подобрения, които представляват неразделна част от условията на договора.

За изчисляване на очакваните кредитни загуби на *търговските вземания и активите по договори с клиенти* Групата е избрала и прилага опростен подход на база матрица за изчисление на очаквани кредитни загуби и не проследява последващите промени в кредитния им риск. При този

подход тя признава коректив (провизия за обезценка) въз основа на очакваната кредитна загуба за целия срок на вземанията към всяка отчетна дата. Групата е разработила и прилага матрица за провизиране, която се базира на историческия опит по отношение на кредитните загуби, коригирани с прогнозни фактори, специфични за длъжниците и за икономическата среда и за които е установена взаимовръзка с процента на кредитните загуби.

За изчислението на очакваните кредитни загуби по паричните средства и еквиваленти в банки, Групата прилага общия подход за обезценка, определен от МСФО 9. Съгласно този подход Групата прилага “трестепенен“ модел за обезценка въз основа на промени спрямо първоначалното признаване на кредитното качество на финансовия инструмент (актив). За целта се прилага рейтингов модел, като се използват рейтингите на банките, определени от международно признати рейтингови фирми като Moody’s, Fitch, S&P, BCRA и Bloomberg. На тази база, от една страна, се използват публични данни за PD (вероятности за неизпълнение), рефериращи към рейтинга на съответната банка, а от друга, от промяната на рейтинга на съответната банка, Групата оценява наличието на завишен кредитен риск. Загубите при неизпълнение се оценяват съобразно наличието на гарантирани и/или обезпечени суми по банковите сметки.

Финансовите обезценени активи се отписват, когато не съществува разумно очакване за събиране на паричните потоци по договора.

Финансови пасиви

Първоначално признаване, класификация и оценяване

Финансовите пасиви на Групата включват търговски и други задължения, заеми и други привлечени средства. При първоначално им признаване финансовите пасиви се класифицират като пасиви по амортизирана стойност. Първоначално всички финансови пасиви се признават по справедлива стойност, а в случая на заеми и привлечени средства и търговски и други задължения, нетно от пряко свързаните разходи по сделката.

Последващо оценяване

Последващото оценяване на финансовите пасиви зависи от тяхната класификация. Обичайно те се класифицират и оценяват по амортизирана стойност.

Получени заеми и други привлечени средства (вкл. задължения към доставчици)

След първоначалното им признаване, Групата оценява лихвоносните заеми и привлечени средства по амортизирана стойност, чрез метода на ефективния лихвен процент. Печалбите и загубите се признават в консолидирания отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), когато съответният финансов пасив се отписва, както и чрез амортизацията на база ефективен лихвен процент.

Амортизираната стойност се изчислява като се вземат под внимание каквито и да било дисконти или премии при придобиването, както и такси или разходи, които представляват неразделна част от ефективния лихвен процент. Амортизацията се включва като “финансов разход” в консолидирания отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

Отписване

Финансовите пасиви се отписват, когато задължението бъде погасено, или прекратено, или изтече. Когато съществуващ финансов пасив бъде заменен с друг от същия кредитор при по същество различни условия, или условията на съществуващ пасив бъдат съществено променени, тази размяна или модификация се третира като отписване на първоначалния пасив и признаване на

нов. Разликата в съответните балансови суми се признава в консолидирания отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

2.24. Оценяване по справедлива стойност

МСФО 13 се прилага, когато в друг МСФО се изисква или позволява оценяване по справедлива стойност или оповестяване на оценяването по справедлива стойност, както на финансови инструменти, така и на нефинансови позиции. Стандартът не е приложим за операциите с плащане на базата на акции, попадащи в обхвата на МСФО 2 "Плащане на базата на акции", както и по отношение на оценките, които имат някои сходства с оценяването по справедлива стойност, но не представляват такова - като оценката по нетна реализируема стойност в МСС 2 "Материални запаси" или по стойността в употреба в МСС 36 "Обезценка на активи".

Някои от активите и пасивите на Групата се оценяват и представят/или само оповестяват по справедлива стойност за целите на финансовото отчитане. Такива са на повтаряща се (ежегодна) база – финансови активи по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, определени търговски и други вземания и задължения.

МСФО 13 определя справедливата стойност като цената за продажба на актив или за прехвърляне на пасив при обичайна сделка между пазарни участници към датата на оценяване на основен (или най-изгоден) пазар при текущи пазарни условия. Справедливата стойност според МСФО 13 е изходяща цена, независимо дали тази цена е непосредствено достъпна за наблюдение или оценена приблизително чрез друга техника на оценяване.

Измерването на справедливата стойност се прави от позицията на предположенията и преценките, които биха направили потенциалните пазарни участници когато те биха определяли цената на съответния актив или пасив, като се допуска, че те биха действали за постигане на най-добра стопанска изгода от него за тях.

При измерването на справедливата стойност на нефинансови активи винаги изходната точка е предположението какво би било за пазарните участници най-доброто и най-ефективно възможно използване на дадения актив.

Справедливата стойност на всички активи и пасиви, които се оценяват и/или оповестяват във финансовите отчети по справедлива стойност, се категоризира в рамките на следната йерархия на справедливите стойности, а именно:

- Ниво 1 – Котирани (некоригирани) пазарни цени на активен пазар за идентични активи или пасиви;
- Ниво 2 – Оценъчни техники, при които се използват входящи данни, които са различни от директно котирани цени, но са пряко или косвено достъпни за наблюдение, вкл. когато котирани цени са обект на значителни корекции; и
- Ниво 3 – Оценъчни техники, при които се използват входящи данни, които в значителната си част са ненаблюдаеми.

На датата на годишния финансов отчет съобразно счетоводната политика на Групата се прави от отговорното лице общ анализ на предварително събрана информация за движението в стойностите на активите и пасивите, които подлежат на оценка или оповестяване по справедлива стойност, за типа налични данни и възможните фактори за наблюдаваните промени, и се предлага

за одобрение пред изпълнителния директор подхода за измерване на справедливите стойности на съответните активи и пасиви към тази дата.

2.25. *Сегментно отчитане*

Отчетен сегмент представлява отграничим компонент на Групата, която предприема бизнес дейности, от които може да получава приходи и понася разходи (включително приходи и разходи, свързани със сделки с други компоненти на Групата), чиито оперативни резултати редовно се преглеждат от ръководството, вземащо главните оперативни решения, при вземането на решения относно ресурсите, които да бъдат разпределени към сегмента и оценяване на резултатите от дейността му и за който е налице отделна финансова информация. Групата има един единствен сегмент на отчитане.

2.26. *Преизчисления на показатели от финансови отчети на дружества от Групата, работещи в условия на свръхинфлация (преизчисления при свръхинфлационни икономики)*

Показателите от финансовия отчет на дъщерното дружество Неохим Таръм, опериращо в икономика при свръхинфлация, на първо място, се преизчисляват на база общия ценови индекс до мерната единица валидна към края на отчетния период, с цел отразяване промените в покупателната стойност на парите за периода, след което на второ място – се превалутират в отчетната валута на Групата.

Паричните позиции на отчета за финансовото състояние, които включват пари и парични средства и такива позиции, които ще се уреждат с пари или парични средства, не се преизчисляват за целите на отразяване на ефекти от свръхинфлация. Всички други активи и пасиви, като: имоти, машини и съоръжения; нематериални активи; материални запаси; както и компонентите на собствения капитал, са непарични позиции на отчета за финансовото състояние за целите на преизчисления за свръхинфлация. Непаричните позиции, които са представени по текущи стойности към края на отчетния период, не се преизчисляват с инфлационен индекс. Всички други непарични позиции, оценени по цена на придобиване или по цена на придобиване намалена с натрупана амортизация, се преизчисляват за отразяване на ефекти от свръхинфлация чрез използване на общия ценови индекс - от датата на сделката /придобиването/ до края на текущия отчетен период. Непарични позиции, отчитани по цени, текущи към дати, различни от датата на придобиването /преоценени стойности/ или края на отчетния период, се преизчисляват от датата на преоценката до края на отчетния период. Преизчислената инфлирана стойност на дадена непарична позиция се намалява съгласно съответния за нея МСФО, когато тази стойност надвишава възстановимата стойност на непаричната позиция.

Всички компоненти на собствения капитал, с изключение на натрупаните печалби/загуби при първоначално преминаване към отчитане при свръхинфлационна икономика, се преизчисляват за целите на отразяване на ефекти от свръхинфлация чрез използване на общия ценови индекс - от датата на възникването на съответния компонент до края на текущия отчетен период.

Всички позиции на отчета за всеобхватния доход се преизчисляват за целите на отразяване на ефекти от свръхинфлация чрез използване на общия ценови индекс - от датата на първоначалното признаване на съответните стопански операции в отчета до края на текущия отчетен период.

Печалбата или загубата от нетната парична позиция, отразяваща ефектите от преизчисленията за свръхинфлация на непарични позиции и позициите от отчета за всеобхватния доход, се представят в консолидирания отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата) в

статията „печалба или загуба от нетна парична позиция от преизчисления при свръхинфлационни икономики”.

Сравнителните данни за предходния отчетен период в консолидирания отчет не са преизчислени, доколкото те са представени във валута на несвръхинфлационна икономика (бг лев).

2.27. Преценки от определящо значение при прилагане счетоводната политика на Групата. Ключови приблизителни оценки и предположения с висока несигурност.

2.27.1. Основни ценови фактори. Действащо предприятие

Финансовият отчет на Групата е изготвен на база на принципа за действащо предприятие. При оценката на ръководството относно приложението на този принцип са взети предвид следните ключови фактори:

2.27.1.1. Цена и доставка на природния газ

След изменение на Закона за енергетиката, от началото на 2020 г. Групата закупува природен газ само на свободния пазар в България. С оглед осигуряване на равнопоставеността на всички клиенти на природен газ, „Булгаргаз“ ЕАД прилага единен подход при ценообразуването за клиентите на регулирания и свободния пазар, а именно на база условията на Наредба №2 от 19.03.2013 г. за регулиране на цените на природния газ. Голяма част от останалите доставчици на природен газ в България предлагат доставни цени, базирани на цените на основни европейски газови борси плюс надбавка. В допълнение, доставянето на природен газ за Групата се извършва единствено през газопреносните мрежи, собственост на „Булгартрансгаз“ ЕАД.

Ръководството на Групата непрекъснато търси различни възможности за закупуване на природен газ, които включват както директни договаряния с доставчици, така и закупуване чрез лицензираната борса за търговия с природен газ (“Газов Хъб Балкан“ ЕАД) в България. С Решение №Л-560 от 28.09.2021 г. на Комисията за енергийно и водно регулиране, на Дружеството-майка е издадена Лицензия № Л-560-15 от 28.09.2021 г. за осъществяване на дейността „търговия с природен газ“ за срок от 10 години.

Въпреки това, оценката на ръководството е, че към момента Групата е изложена на значителен риск както от негативни промени на цената на доставяния природен газ, така и по отношение на сигурността на доставките на газ. Тези рискове, на този етап, са преодолени при изпълнение на различни мерки, които са в съответствие с общоевропейските мерки за либерализиране на пазара на природен газ и осигуряването на различни източници на доставки на природен газ.

Групата не е изложена на съществен риск от негативни промени в цените на другите суровини и материали, защото съгласно договорните отношения с доставчиците, те са обект на периодичен анализ и обсъждане за преразглеждане и актуализиране спрямо промените на пазара.

2.27.1.2. Цена на квотите за въглеродни емисии

Въздействието на дейността на Групата върху климата е свързано основно с генерирането на въглеродни емисии при производството на амоняк и азотна киселина. За отделените въглеродни емисии тя формира задължение за закупуване на въглеродни квоти като разлика между общо дължимите въглеродни квоти и безплатно предоставените такива.

Групата е изложена на ценови риск от цената на квотите за въглеродни емисии. Ръководството управлява този риск като следи ежедневно борсовата цена на квотите. Този процес се следи и управлява текущо.

Значителното нарастване на цената на въглеродните квоти повлиява негативно върху резултатите на Групата.

Съгласно утвърдените в ЕС Правила за разпределение на безплатни квоти, количеството безплатни квоти за Групата постепенно ще намаляват във фаза 4 на Европейската схема за търговия с емисии. Промяната във фаза 4, в сравнение с предходния подход за разпределение на безплатните квоти (фаза 3) е, че разпределението на квоти зависи от равнището на дейност на инсталациите, а не от капацитета на същите, т.е намаляване на производството ще рефлектира върху количеството на безплатните квоти. При промени в нивата на активност на инсталациите над 15 % от базовата линия, която е съставена на база исторически данни, количеството безплатни квоти подлежи на промяна. Базовата линия представлява производственото ниво за периода 2014-2018 г. и на база тези стойности се изчисляват отклоненията от 15 %.

Фаза 4 (от 2021-2030 г.) е разделена на два периода от по пет години, при всеки от които ще има отделно разпределение на безплатни квоти. Процесът по разпределение е финализиран и фазата предвижда годишно стъпаловидно намаление на получаваните безплатни квоти с по 2.2%, при запазване на равнището на дейност на инсталациите в рамките на отклонение от 15%. Безплатното разпределение на квоти за втория период 2026-2030 ще бъде обект на верификация на втора базова линия за периода 2019-2023.

Във връзка с изискванията на Регламент (ЕС) 2020/852 на Европейския Парламент и на Съвета е започнала оценка и проверка с помощта на технически критерии с цел установяване на екологичната устойчивост на икономическата дейност на дружеството. Производствата, на които се извършва оценка, са производство на амоняк и производство на азотна киселина, поради отделянето на въглеродни емисии. Предстои извършване на оценка на климатичните рискове и уязвимост и предложения и оценка на решенията за адаптиране. Оценката на климатичните рискове и уязвимост ще бъде съразмерна с мащаба на дейността и очаквания ѝ жизнен цикъл. Планирано е оценката да приключи най-късно до края на 2023 г.

По мнение на ръководството не са налице други негативни ценови фактори, които биха могли да окажат влияние върху дейността му и то ще продължи да изпълнява всички свои дейности и планирани обеми.

2.27.2. Изчисление на очаквани кредитни загуби за търговски вземания и парични вземания и еквиваленти.

Измерването на очакваната кредитна загуба за финансови активи, отчитани по амортизирана стойност (търговски вземания и парични средства и еквиваленти) е област, която изисква използването на сложни модели и съществени предположения за бъдещи икономически условия и кредитно поведение на клиенти и длъжници (например вероятността контрагентите да не изпълнят задълженията си и произтичащите от тях загуби).

За прилагането на тези изисквания ръководството на Групата прави редица важни преценки, като: а) определяне на критерии за идентифициране и оценка на значително увеличение на кредитния риск; б) избор на подходящи модели и предположения за измерване на очакваните кредитни загуби; в) формиране на групи от сходни финансови активи (портфейли) за целите на измерването на очакваните кредитни загуби, г) установяване и оценка за корелацията между

историческите проценти на просрочие и поведението на определени макропоказатели, за да се отразят ефектите от прогнозите за тях в бъдеще при изчисленията на очакваните кредитни загуби.

За търговските вземания, вкл. от свързани лица

Групата използва матрици за провизии за изчислението на очакваните кредитни загуби от търговските вземания. Процентите на провизиите се базират на дните просрочие за групи от различни клиентски сегменти (портфейли), които имат сходни модели на загуба (тип клиент като сектор).

Всяка матрицата за провизии първоначално се основава на детайлни исторически наблюдения за проценти на несъбираемост на вземанията на Групата и движението на вземанията по групи просрочия. Обичайно се използват исторически данни поне за три години спрямо датата на финансовия отчет. Допълнително матрицата се калибрира така, че да коригира исторически установените зависимости за кредитните загуби с прогнозната информация, използвайки и вероятностни сценарии. Например, ако се очаква дадени прогнозни икономически условия да се влошат или подобрят през следващата година, което може да доведе до корелационно увеличение на просрочията в даден клиент, историческите проценти на неизпълнение се коригират. Към всяка отчетна дата наблюдаваните исторически проценти на неизпълнение се актуализират и се отчитат ефектите от промените в прогнозните оценки.

Оценката на съотношението между наблюдаваните исторически проценти на неизпълнение, прогнозните икономически условия и очакваните кредитни загуби е съществена счетоводна оценка. Стойността на очакваните кредитни загуби е чувствителна към промени в обстоятелствата и прогнозните условия. Историческите кредитни загуби на Групата и прогнозните икономически условия могат да се отклоняват спрямо действителната несъбираемост в бъдеще.

За паричните средства

За изчислението на очакваните кредитни загуби по паричните средства и еквиваленти в банки, Групата прилага общия „триетапен” подход за обезценка, определен от МСФО 9. За целта се прилага модел, базиран на публикуваните рейтинги на банките, определени от международно признати рейтингови фирми като Moody’s, Fitch, S&P, BCRA и Bloomberg. На тази база, от една страна, се определят показателите за PD (вероятности за неизпълнение), като се използват публичните данни на PD рефериращи към рейтинга на съответната банка, а от друга, чрез промяната на рейтинга на съответната банка от период в период, Групата оценява наличието на завишен кредитен риск. Загубите при неизпълнение се оценяват по формула за изчисление на очакваните кредитни загуби, като се вземат предвид наличие на гарантирани и/или обезпечени суми по съответните банкови сметки.

Ръководството на Групата е направила анализ и е установила, че паричните средства и еквиваленти съдържат малка очаквана кредитна загуба и е приело да не я осчетоводява във финансовия отчет.

2.27.3. Признаване и оценка на провизии

Квоти за емисии на парникови газове

В края на всеки отчетен период, Групата отчита емитирани количества квоти за емисии на парникови газове. В случай на реализиран недостиг на квоти, Групата признава провизия за

настоящото си задължение за предаване на верифицираните квоти. Провизията се остойността като количеството на недостига (разлика между безплатно отпуснатите квоти, наличните закупени от групата и реално емитираните газове за докладвания период) на квоти, установено чрез специален формуляр – Докладване на годишните емисии, се оценяват по текущи пазарни цени към датата на консолидирания отчет за финансовото състояние, а промените в размера на задължението се признават в консолидирания отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

Депа за производствени отпадъци

Групата признава провизия за закриване на депа за производствени отпадъци и рекултивиране на терена, когато едновременно са налице:

- правно задължение по силата на §4, ал.1 от преходните и заключителни разпоредби към Наредба №6 от 27.08.2013 г. и на чл.14 от Директива 1999/31/ЕС за преустановяване на експлоатацията, закриване и/или привеждане на съществуващите депа за отпадъци и
- план за привеждане на депата в съответствие с нормативните изисквания, одобрен като видове дейности, срокове и прогнозируеми стойности от МОСВ, съгласно изискванията на посочената по-горе наредба.

За определяне на размера на провизията Групата назначава лицензирани експерти-еколози, които изготвят прогнозна оценка на разходите по видове дейности, необходими за изпълнение на задължението и издават специален доклад и план-сметка. Сумите, които се очаква, че ще бъдат усвоявани за срок, по-дълъг от една година, се дисконтират. Дисконтовият процент се определя на база среден лихвен процент на получените от групата дългосрочни инвестиционни кредити.

2.27.4. Обезценка на материални запаси

В края на всяка финансова година Групата извършва преглед на състоянието, срока на годност и използваемостта на наличните материалните запаси. При установяване на запаси, за които е преценено, че съществува голяма вероятност да не бъдат реализирани по съществуващата им балансова стойност в следващите отчетни периоди, същите се обезценяват до нетна реализируема стойност.

2.27.5. Актюерски изчисления

При определяне на сегашната стойност на дългосрочните задължения към персонала при пенсиониране са използвани всяка година изчисления на сертифицирани актюери, базирани на предположения за смъртност, темп на текучество на персонала, бъдещо ниво на работни заплати и дисконтов фактор.

2.27.6. Обезценка на дълготрайни материални и нематериални активи

В края на всяка финансова година Групата извършва преглед за обезценка на дълготрайните материални и нематериалните активи. В резултат на този преглед ръководството преценя дали са налице условия за обезценка и при установяване на такива условия Групата отчита разход за обезценка на дълготрайни материални и нематериални активи в консолидирания отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

2.27.7. Признаване на данъчни активи

При признаването на отсрочените данъчни активи от ръководството на Групата е оценявана вероятността отделните намаляеми временни разлики да имат обратно проявление в бъдеще и възможностите да генерират в перспектива достатъчно данъчни печалби за тяхното компенсиране срещу тези печалби.

През предходни отчетни периоди Групата отчита данъчни загуби, за които не са били признати отсрочени данъчни активи. Ръководството е преценило, че съществува несигурност дали и доколко в рамките на законовия срок за пренасяне на данъчни загуби (5 години), то ще генерира достатъчна облагаема печалба. Поради това е прилаган по-консервативен подход и не са признати активи по отсрочени данъци, свързани с данъчни загуби.

Групата признава актив по отсрочени данъци във връзка с амортизации и обезценка на дълготрайни материални и нематериални активи, доколкото е преценила, че няма законово ограничен срок за обратно проявление на временната разлика и, че в бъдеще ще успее да използва тази временна разлика.

За останалите признавани активи по отсрочени данъци Групата прави преглед за обезценка дали не са налице условия за обезценка, доколкото за тях също няма законово ограничен срок за обратно проявление на временната разлика и в бъдеще те ще могат да бъдат приспаднати срещу бъдещи печалби или облагаеми временни разлики.

2.27.8. Преценки и предположения, свързани с договори за лизинг

При идентифициране и класифициране на лизинг или на лизингов елемент в даден договор, ръководството на Групата прави редица важни преценки.

- налице ли е договор за лизинг, в т.ч. дали договорът съдържа идентифициран актив и дали по силата на него се прехвърля правото на контрол над използвания актив за съответния срок на договора;
- определяне срока на лизинга
- определяне на диференциалния лихвен процент по договорите за лизинг.

Ръководството е направило анализ на сключените наемни договори и е определило, че са налице 15 договора, които съдържат лизинг, както и, че по тях се прехвърля правото на контрол над използвания идентифициран актив за съответния срок на договора. Идентифицираните активи по тези договори са:

- наети офиси – два броя, като един е в Р Турция;
- нает склад – в Р Турция
- нает магазин;
- нает паркинг;
- наети вагони;
- наети автомобили – седем договора за наем на леки автомобили
- телескопичен телехендлер – два договора.

Срок на лизинга

При определяне на срока на лизинга ръководството е взело предвид неотменимия период на лизинга, заедно с периодите, по отношение на които съществува опция за удължаване, ако е

сигурно, че тя ще бъде упражнена, както и периодите, по отношение на които съществува опция за прекратяване, ако е достатъчно сигурно, че тя ще бъде упражнена. По отношение на тези опции и вероятността за тяхното упражняване или не, ръководството е взело предвид редица фактори като: важноста на наетия актив за дейността на Групата, разходи, които биха били свързани с прекратяване на договора и определяне на нов актив за нуждите на предприятието, опита до момента с тези активи и с наемодателите и др.п.

За три от договорите за лизинг в Р България (офис, магазин, паркинг) Групата е определила, че срокът им е договореният в договора срок – 5 г., доколкото: не е договорена опция за удължаване, налице са възможности за предсрочно прекратяване на договора при неплащане, по взаимно съгласие или др. под., но ръководството преценява, че на този етап не планира предсрочно прекратяване. За един от договорите (вагони) лизинговият срок е преценен от ръководството като двегодишен на база минал опит.

Относно договорите за лизинг на автомобили лизинговият срок е определен на база срокът, посочен в договорите – 60 месеца, като в договорите не е предвидена опция за удължаване.

За двата договора за лизинг в Р Турция (офис и склад) Групата е определила, че срокът им е 5 г.

При настъпване на важно събитие, или съществено изменение в обстоятелствата, които са под контрола на Групата и засягат сигурността в упражняването на опциите за удължаване/прекратяване, то прави повторна оценка на срока на договора.

Диференциален лихвен процент

Ръководството е приело за диференциален лихвен процент за договорите за лизинг, лихвен процент определен на база анализа на лихвените условия по получени от Дружеството дългосрочни банкови заеми със срок и условия, близки до тези при договорите за лизинг.

Обезценка на активи право на ползване

Към датата на всеки отчет ръководството на Групата извършва преглед за обезценка на активите с право на ползване. Ако са налице индикатори, че възстановимата стойност е по-ниска от тяхната балансова стойност, то последната се изписва до възстановимата стойност на активите.

3. ПРИХОДИ ОТ ДОГОВОРИ С КЛИЕНТИ

	30.06.2023	30.06.2022
	BGN '000	BGN '000
Продажби на продукцията в страната	64,695	166,020
Продажби на продукцията извън страната	78,041	228,435
Приходи от продажба на стоки	3,566	127
Приходи от продажба на услуги	8	9
	<u>146,310</u>	<u>394,591</u>

<i>Продажби на продукцията в страната</i>	30.06.2023	30.06.2022
	BGN '000	BGN '000
Амониев нитрат – ЕО тор	62,154	161,322
Амоняк	1,782	3,558
Амонячна вода	484	706
Азотна киселина	132	171
Амониев хидрогенкарбонат	125	103
НРК ес тор	11	147
Други	7	13
	<u>64,695</u>	<u>166,020</u>

<i>Продажби на продукцията извън страната</i>	30.06.2023	30.06.2022
	BGN '000	BGN '000
Амониев нитрат - ЕО тор	70,681	159,765
Амоняк	4,541	65,211
Амониев хидрогенкарбонат	2,193	3,181
Амонячна вода	612	248
Други	14	30
	<u>78,041</u>	<u>228,435</u>

Приходите от продажба на услуги в размер на 8 х.лв. представляват предоставени ИТ услуги (30.06.2022 г. – 9 х.лв.).

Приходите от продажба на стоки в размер на 3,566 х.лв. са основно продажби на торове, препарати и др. (30.06.2022 г. – 127 х.лв.).

4. ДРУГИ ДОХОДИ ОТ ДЕЙНОСТТА, НЕТНО

	30.06.2023	30.06.2022
	BGN '000	BGN '000
Приходи от продажба на материали	634	442
Отчетна стойност на продадени материали	(297)	(213)
Печалба от продажба на материали	337	229
Приходи от продажба на ДМА	87	234
Балансова стойност на продадени ДМА	-	(189)
Печалба от продажба на ДМА	87	45
Приходи от продажба на природен газ	5	-
Отчетна стойност на продадения природен газ	(5)	-
Печалба от продажба на продадения природен газ	-	-
Правителствени финансираня	640	7,786
Транспортни услуги	182	186
Приходи от ликвидация на ДМА	152	204
Приходи от наеми	126	126
Излишъци на активи	39	4
Трудова медицина	36	34
Промислени услуги	16	14
Охрана	8	8
Възстановена обезценка	6	18
Приходи от глоби и неустойки	-	8
Печалба/(Загуба) от курсови разлики	(683)	(337)
Други	21	26
	967	8,351

Правителствените финансираня включват основно:

- Финансиране по „Програма за компенсиране на небитови крайни потребители на електрическа енергия в размер на 638 х.лв. (30 юни 2022 г.: 7,776 х.лв.), която е одобрена от правителството на България във връзка със скока на цените на енергията и се представя под формата на отстъпка във фактурите за ел.енергия.

- Финансиране по оперативни програми за обекти, свързани с енергийната ефективност на Дружеството-майка в размер на 2 х.лв. (30 юни 2022 г.: 10 х. лв.). (Приложение № 23);

	30.06.2023	30.06.2022
	BGN '000	BGN '000
Калиев хлорид	234	61
Метален скрап	76	153
Други	27	15
	337	229

Приходи от продажба на природен газ

В хода на текущата оперативна дейност, Дружеството-майка извършва покупки и продажба на природен газ, за което има издаден лиценз от Комисия за енергийно и водно регулиране. Тези сделки имат съпътстващ характер и не се третират като основна и ключово определяща за бизнеса на Групата дейност.

5. РАЗХОДИ ЗА СУРОВИНИ И МАТЕРИАЛИ

<i>Разходите за материали</i> включват:	30.06.2023	30.06.2022
	BGN '000	BGN '000
Основни суровини и материали	108,559	261,260
Горива и енергия	6,830	20,520
Спомагателни материали	424	489
Резервни части	395	460
Други материали	103	439
	116,311	283,168

<i>Основните суровини и материали</i> включват:	30.06.2023	30.06.2022
	BGN '000	BGN '000
Природен газ	104,898	255,086
Амбалаж	1,808	3,021
Омаслител	524	704
Благородни метали	418	629
Магнезит	353	603
Натриева основа	255	467
Диетаноламин	107	265
Сярна киселина	64	123
Вар негасена	31	55
Магнезиев карбонат	27	50
Антипенител	18	29
Катализатори	8	122
Смесени торове	4	-
Моноамониев фосфат	-	48
Други суровини и материали	44	58
	108,559	261,260

6. РАЗХОДИ ЗА ВЪНШНИ УСЛУГИ

<i>Разходите за външни услуги</i> включват:	30.06.2023	30.06.2022
	BGN '000	BGN '000
Транспорт	3,590	4,809
Ремонт на ДМА	720	1,413
Застраховки	654	557
Обработка на товари	635	479
Данъци и такси	608	523
Пожарна безопасност	538	359
Почистване и озеленяване	272	266
Абонаментно обслужване и технически контрол	212	150
Хамалие и пристанищни разходи	210	232
Консултантски услуги	182	166
Комуникация	176	152
Лизинг	52	-
Банкови такси	21	43
Стоков контрол	19	36
Оползотворяване/обезвреждане на отпадъци	16	51
Реклами	16	6
Курсове квалификация	14	14
Спедиторски услуги	9	9
Граждански договори и хонорари	3	7
Други услуги	153	264
	8,100	9,536

7. РАЗХОДИ ЗА ПЕРСОНАЛА

<i>Разходите за персонала</i> включват:	30.06.2023	30.06.2022
	BGN '000	BGN '000
Възнаграждения	10,721	12,076
Социални осигуровки	2,111	2,394
Предоставена храна на персонала	874	575
Начислени суми за дългосрочни задължения на персонала	73	157
	13,779	15,202

8. ОТЧЕТНА СТОЙНОСТ НА ПРОДАДЕНИТЕ СТОКИ

<i>Отчетна стойност на проддените стоки</i>	30.06.2023 <i>BGN '000</i>	30.06.2022 <i>BGN '000</i>
Амониев сулфонитрат	840	-
Урея	1,369	-
Смесени торове	694	20
Натриев нитрат	357	28
Натриев нитрит	33	38
Други	87	10
	3,380	96

9. ДРУГИ РАЗХОДИ ЗА ДЕЙНОСТТА

<i>Другите разходи за дейността</i> включват:	30.06.2023 <i>BGN '000</i>	30.06.2022 <i>BGN '000</i>
Възнаграждение на членове на СД – юридически и физически лица	90	180
Командировки	57	56
Глоби и санкции	47	-
Липса и брак на материали и продукция	11	11
Представителни мероприятия	7	4
Непризнат данъчен кредит по ДДС	4	22
Разходи за въглеродни емисии	-	40,003
Глоби и неустойки по договор за природен газ	-	7
Други	11	9
	227	40,292

10. ФИНАНСОВИ РАЗХОДИ

<i>Финансовите разходи</i> представляват:	30.06.2023 <i>BGN '000</i>	30.06.2022 <i>BGN '000</i>
Разходи за лихви по получени банкови заеми	12	67
Разходи за лихви на активи право на ползване	11	13
Разходи за лихви за наличности по банкови сметки	-	233
	23	313

ГРУПА НЕОХИМ
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ КОНСОЛИДИРАНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ КЪМ 30.06.2023 г.
11. ИМОТИ, МАШИНИ, ОБОРУДВАНЕ

	<i>Земи и сгради</i>		<i>Машины, съоръжения и оборудване</i>		<i>Транспортни средства</i>		<i>Други</i>		<i>Разходи за придобиване и аванси</i>		<i>Общо</i>	
	<i>2023</i>	<i>2022</i>	<i>2023</i>	<i>2022</i>	<i>2023</i>	<i>2022</i>	<i>2023</i>	<i>2022</i>	<i>2023</i>	<i>2022</i>	<i>2023</i>	<i>2022</i>
	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>
<i>Отчетна стойност</i>												
Салдо на 1 януари	24,007	24,253	187,261	185,346	10,352	10,365	1,157	1,171	1,227	799	224,004	221,934
Придобити	-	-	4	-	22	38	-	1	872	2,646	898	2,685
Отписани	-	(246)	(116)	(297)	-	(94)	(7)	(27)	-	(2,218)	(123)	(2,882)
Трансфер от разходи за придобиване	-	-	943	2,210	-	-	16	8	(959)	-	-	2,218
Ефект от приложение на МСС 29	-	-	-	3	-	8	-	7	-	-	-	18
Трансфер от Активи право на ползване	-	-	-	-	-	38	-	-	-	-	-	38
Ефект от курсови разлики	-	-	-	(1)	(1)	(3)	(1)	(3)	-	-	(2)	(7)
Салдо на 30 юни	24,007	24,007	188,092	187,261	10,373	10,352	1,165	1,157	1,140	1,227	224,777	224,004
<i>Нагрупана амортизация и обезценка</i>												
Салдо на 1 януари	13,940	13,337	145,499	137,010	9,040	8,458	1,118	1,124	17	7	169,614	159,936
Начислена амортизация за годината	301	655	4,089	8,681	250	568	7	18	-	-	4,647	9,922
Начислена обезценка	-	5	-	97	-	-	-	-	-	17	-	119
Отписана обезценка	-	(2)	(3)	(14)	-	-	-	(3)	-	(7)	(3)	(26)
Отписана амортизация	-	(55)	(112)	(277)	-	(28)	(6)	(24)	-	-	(118)	(384)
Ефект от приложение на МСС 29	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1
Трансфер от Активи право на ползване	-	-	-	-	-	38	-	-	-	-	-	38
Ефект от курсови разлики	-	-	-	2	(1)	3	(1)	3	-	-	(2)	8
Салдо на 30 юни	14,241	13,940	149,473	145,499	9,289	9,040	1,118	1,118	17	17	174,138	169,614
Балансова стойност на 30 юни	9,766	10,067	38,619	41,762	1,084	1,312	47	39	1,123	1,210	50,639	54,390
Балансова стойност на 1 януари	10,067	10,916	41,762	48,336	1,312	1,907	39	47	1,210	792	54,390	61,998

ГРУПА НЕОХИМ**ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ КОНСОЛИДИРАНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ КЪМ 30.06.2023 г.**

Към 30 юни 2023 дълготрайните материални активи на Групата включват земи на стойност 3,630 х. лв. (31 декември 2022: 3,630 х. лв.) и сгради с балансова стойност 6,136 х. лв. (31 декември 2022: 6,437 х. лв.).

Към 30 юни 2023 в състава на дълготрайните материални активи са включени активи, които са амортизирани напълно, но продължават да се използват в стопанската дейност с отчетна стойност 71,324 х. лв. (31 декември 2022: 63,552 х. лв.).

Към 30 юни 2023 има учредена договорна ипотека на недвижими имоти с балансова стойност 4,092 х. лв. (31 декември 2022: 4,170 х. лв.) и залог на машини и съоръжения с балансова стойност 6,232 х. лв. (31 декември 2022: 6,821 х. лв.) като обезпечение по ползвани банкови кредити (Приложение № 20).

Към 30 юни 2023 разходите за придобиване на дълготрайни активи включват предоставени аванси на доставчици в размер на 312 х. лв. (31 декември 2022 г.: 445 х.лв.) и открити проекти за 811 х.лв. (31 декември 2022 г.: 765 х.лв.).

Откритите проекти са както следва:	30.06.2023	31.12.2022
	BGN '000	BGN '000
Подгревател за въздух поз.Т-111 к-с 401А	367	-
Подгревател на технологичен природен газ	331	331
Изработка на проект за ремонт на подкранов път пл.Казичене	30	-
Изработка на проект за ремонт на подкранов път склад Троен суперфосфат	19	19
Доставка и монтаж на винтов компресор	-	202
Затворена система за уплътняваща вода на помпи за амонячна вода	-	46
Кондензна помпа поз.928А	-	16
Други обекти	81	168
Обезценка на разходи за придобиване на ДМА	(17)	(17)
	811	765

12. НЕМАТЕРИАЛНИ АКТИВИ

	<i>Софтуери</i>	<i>Квоти за въглеродни емисии</i>
Отчетна стойност		
Към 1 януари 2022	1,111	1,121
Придобити	123	38,882
Отписани	(137)	(40,003)
Ефект от приложение на МСС 29	5	-
Ефект от курсови разлики	(1)	-
31 декември 2022	1,101	-
Придобити	-	4,701
Ефект от курсови разлики	(1)	-
30 юни 2023	1,100	4,701
Натрупана амортизация и обезценка		
Към 1 януари 2022	1,074	-
Начислена амортизация и обезценка	23	-
Отписана амортизация	(137)	-
Ефект от курсови разлики	3	-
31 декември 2022	963	-
Начислена амортизация и обезценка	13	-
Ефект от курсови разлики	(1)	-
30 юни 2023	975	-
Балансова стойност към 31 декември 2022 в т.ч.:	138	1,121
<i>Нетекущи</i>	138	-
<i>Текущи</i>	-	1,121
Балансова стойност към 30 юни 2023 в т.ч.:	125	4,701
<i>Нетекущи</i>	125	-
<i>Текущи</i>	-	4,701

Емисии за парникови газове

Към 30 юни 2023 г. Групата е закупила 27 х. квоти емисии на стойност 4,701 х.лв. (31 декември 2022 г.: 260 х. квоти емисии на стойност 38,882 х.лв.).

13. АКТИВИ „ПРАВО НА ПОЛЗВАНЕ“

Групата има неотменими ангажименти по лизингови договори и признава Активи „право на ползване“:

	<i>Недвижими имоти</i>	<i>Транспортни средства</i>	<i>Общо</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Отчетна стойност			
Салдо на 1 януари 2022 г.	575	1,775	2,350
Увеличения/придобити	-	244	244
Трансфер към Транспортни средства	-	(38)	(38)
Намаления/отписани	(15)	(154)	(169)
Ефект от курсови разлики	8	-	8
Салдо на 31 декември 2022	568	1,827	2,395
Увеличения/придобити	-	1,077	1,077
Ефект от курсови разлики	(3)	-	(3)
Салдо на 30 юни 2023	565	2,904	3,469
Натрупана амортизация			
Салдо на 1 януари 2022 г.	301	813	1,114
Начислена амортизация за годината	91	667	758
Трансфер към Транспортни средства	-	(38)	(38)
Отписана амортизация	(15)	(154)	(169)
Ефект от курсови разлики	(3)	-	(3)
Салдо на 31 декември 2022	374	1,288	1,662
Начислена амортизация за годината	45	429	474
Ефект от курсови разлики	(3)	-	(3)
Салдо на 30 юни 2023	416	1,717	2,133
Балансова стойност на 1 януари 2023 г.	194	539	733
Балансова стойност на 30 юни 2023 г.	149	1,187	1,336

Лизингови дейности на Групата

Групата наема недвижими имоти (офиси, склад и паркинг) и транспортни средства (автомобили и релсови превозни средства). Лизинговите активи не могат да бъдат използвани като обезпечения по други договори.

14. МАТЕРИАЛНИ ЗАПАСИ

	30.06.2023	31.12.2022
	BGN '000	BGN '000
Материали	22,984	22,436
Готова продукция	629	18,540
Незавършено производство	2,693	8,629
Стоки	1,697	3,376
	28,003	52,981

Материалите включват:

	30.06.2023	31.12.2022
	BGN '000	BGN '000
Благородни метали	8,650	9,068
Резервни части и лагери	6,310	6,335
Спомагателни материали	3,699	3,300
Основни материали	2,210	1,797
Амбалажни материали	1,610	1,556
Катализатори	29	20
Автомобилни гуми	28	28
Други материали	448	332
	22,984	22,436

Основни материали

	30.06.2023	31.12.2022
	BGN '000	BGN '000
Магнезит	1,070	577
Омаслител	359	187
Мегилдиетаноламин	119	226
Натриева основа	117	176
Вар негасена	57	51
Калциев карбонат	55	55
Химикали катализатори	41	43
Калиев хлорид	34	163
Моноамониев фосфат	-	47
Други	358	272
	2,210	1,797

ГРУПА НЕОХИМ**ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ КОНСОЛИДИРАНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ КЪМ 30.06.2023 г.**

<i>Готова продукция</i>	<i>30.06.2023</i> <i>BGN '000</i>	<i>31.12.2022</i> <i>BGN '000</i>
Амониев хидрогенкарбонат	317	426
Амониев нитрат – ЕО тор	234	18,036
Амонячна вода	63	60
Смесени торове	14	17
Други	1	1
	629	18,540

<i>Незавършено производство</i>	<i>30.06.2023</i> <i>BGN '000</i>	<i>31.12.2022</i> <i>BGN '000</i>
Амоняк	1,646	7,861
Азотна киселина	307	283
Амониев нитрат – плав	265	397
Други	475	88
	2,693	8,629

<i>Стоки</i>	<i>30.06.2023</i> <i>BGN '000</i>	<i>31.12.2022</i> <i>BGN '000</i>
Амониев сулфат	1,532	1,575
Смесени торове	134	1,205
Амониев сулфонитрат	-	470
Други	31	126
	1,697	3,376

Към 30 юни 2023 има учредени залози като обезпечение по ползвани банкови кредити върху следните материални запаси:

- Благородни метали – 8,650 х. лв. (31 декември 2022: 9,068 х. лв.);
- Готова продукция (амониев нитрат) – 234 х. лв. (31 декември 2022: 18,036 х. лв.);
- Незавършено производство (амоняк) – 1,646 х. лв. (31 декември 2022: 7,861 х. лв.).

15. ВЗЕМАНИЯ ОТ СВЪРЗАНИ ЛИЦА

Вземанията от свързани лица към 30 юни 2023 г. са в размер на 6 х.лв. (31.12.2022 г.: 2 х.лв.) и включват вземания от основен акционер – 4 х.лв. и други свързани дружества 2 х.лв.

Групата е определила обичаен период за плащане на вземанията от свързани лица до 20 дни.

16. ТЪРГОВСКИ ВЗЕМАНИЯ

	30.06.2023	31.12.2022
	BGN '000	BGN '000
Вземания по продажби от клиенти в чужбина	928	2,433
Обезценка на вземания от клиенти в чужбина	(908)	(938)
Вземания по продажби от клиенти в страната	56	63
Обезценка на вземания от клиенти в страната	(1)	(3)
	<u>75</u>	<u>1,555</u>
Предоставени аванси за доставка от страната	37,761	5,386
Предоставени аванси за доставка от чужбина	6,332	203
Обезценка на предоставени аванси за доставка от чужбина	(106)	(106)
	<u>43,987</u>	<u>5,483</u>
	<u>44,062</u>	<u>7,038</u>

17. ДРУГИ ВЗЕМАНИЯ И ПРЕДПЛАТЕНИ РАЗХОДИ

<i>Другите вземания и предплатени разходи</i> включват:	30.06.2023	31.12.2022
	BGN '000	BGN '000
Депозити и гаранции	4,429	961
Предплатени разходи	365	661
Корпоративен данък	10	43
Съдебни и присъдени вземания	45	58
Обезценка на съдебни и присъдени вземания	(29)	(42)
ДДС за възстановяване	11	1,086
Вземания по оперативна програма	-	40
Вземание по застрахователно събитие	-	42
Други	15	11
	<u>4,846</u>	<u>2,860</u>

ДДС за възстановяване включва:

- ДДС за възстановяване на Дружеството-майка – няма (31.12.2022 г.: 1,054 х.лв.);
- ДДС за възстановяване на дъщерно дружество в Турция 11 х.лв. (31.12.2022 г.: 32 х.лв.).

<i>Предплатените разходи</i> се състоят от:	30.06.2023	31.12.2022
	BGN '000	BGN '000
Застраховки	308	587
Абонаменти	47	50
Финансови разходи	-	1
Други	10	23
	365	661

Основните суми включени като платени депозити представляват преведени парични суми за гарантиране на плащания към доставчици в размер на 4,396 х.лв. съгласно договори за:

- покупка и продажба на природен газ за балансиране – 3,170 х.лв. (31.12.2022 г.: 170 х.лв.);
- достъп и пренос на природен газ – 608 х.лв. (31.12.2022 г.: 290 х.лв.);
- работа на организиран борсов пазар – 262 х.лв. (31.12.2022 г.: 80 х.лв.);
- достъп и пренос на електрическа енергия – 356 х.лв. (31.12.2022 г.: 356 х.лв.).

18. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ

	30.06.2023	31.12.2022
	BGN '000	BGN '000
Разплащателни сметки	55,049	102,438
Парични средства в каса	20	14
Парични средства и парични еквиваленти посочени в отчета за паричните потоци	55,069	102,452

19. КАПИТАЛ И РЕЗЕРВИ

Основен акционерен капитал на дружеството-майка

Към 30 юни 2023 регистрираният акционерен капитал на Неохим АД възлиза на 2,654 х. лв., разпределен в 2,654,358 обикновени поименни акции с право на глас, получаване на дивидент и ликвидационен дял с номинална стойност на акция 1 лв.

Обратно изкупените собствени акции са 68,394 броя в размер на 3,575 х. лв. (31 декември 2022: 68,394 бр. – 3,575 х. лв.).

Законовите резерви (фонд Резервен) са формирани от разпределение на печалбата, съгласно изискванията на Търговския закон и Устава на Дружеството-майка.

Компонентът от преизчисление на задължение към персонала при пенсиониране е формиран във връзка с изискванията на МСС 19 (Приложение № 2.18).

Резервите от преизчисление на чуждестранни дейности включват ефектите от преизчисления на финансовите отчети на чуждестранните дружества от местна валута във валутата на представяне на Групата.

20. ДЪЛГОСРОЧНИ БАНКОВИ ЗАЕМИ

	30.06.2023 BGN '000	31.12.2022 BGN '000
Краткосрочна част на дългосрочни банкови заеми		
Банкови заеми	288	866
Разсрочени такси за управление и администриране на заеми	(1)	(4)
	287	862
Общо задължения по лихвени заеми	287	862

Условията, при които са отпуснати заемите са както следва:

Заем	30.06.2023	31.12.2022	Договорена	Падеж	Годишен лихвен процент
	х. лв.	х. лв.	сума във валута		
1	287	862	3,460 х. лв	20.09.2023	ОДИ* плюс 1.90% минимум 1.90%
	287	862			

*ОДИ – Осреднен депозитен индекс

Средствата са отпуснати за изграждане на обект „Покрита площ за временно съхранение на химични продукти, опаковани минерални торове и товаро-разтоварни дейности“ в Дружеството-майка.

Дългосрочните и краткосрочни заеми (Приложение № 20 и 24) са обезпечени със следните активи, собственост на Дружеството-майка:

- недвижими имоти с балансова стойност 4,092 х. лв. (31 декември 2022: 4,170 х. лв.) (Приложение №11);
- оборудване с балансова стойност 6,232 х. лв. (31 декември 2022: 6,821 х. лв.) (Приложение № 11);
- благородни метали с балансова стойност 8,650 х. лв. (31 декември 2022: 9,068 х. лв.) (Приложение № 14);
- готова продукция – амониев нитрат с балансова стойност 234 х. лв. (31 декември 2022: 18,036 х. лв.) (Приложение № 14);
- незавършено производство – амоняк с балансова стойност 1,646 х. лв. (31 декември 2022: 7,861 х. лв.) (Приложение № 14);
- постъпления от бъдещи вземания по сключени договори за продажба на стойност до 60,000 х. лв. (31 декември 2022: 60,000 х. лв.).

21. ЛИЗИНГ

В консолидирания отчет за финансовото състояние правата за ползване на автомобили, недвижими имоти и релсови превозни средства са представени към статията Активи „право на ползване“.

<i>Задължения по лизинг</i>	<i>30.06.2023</i>	<i>31.12.2022</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Текущи	660	341
Нетекущи	708	363
	1,368	704

22. ПРОВИЗИИ

	<i>Провизия за рекултивация</i>		<i>Общо</i>	
	<i>30.06.2023</i>	<i>31.12.2022</i>	<i>30.06.2023</i>	<i>31.12.2022</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Салдо 1 януари	949	732	949	732
Начислени	-	221	-	221
Освободени	-	(4)	-	(4)
Салдо в края на периода	949	949	949	949
<i>в т.ч. дългосрочна част</i>	<i>945</i>	<i>945</i>	<i>945</i>	<i>945</i>
<i>в т.ч. краткосрочна част</i>	<i>4</i>	<i>4</i>	<i>4</i>	<i>4</i>

Провизиите включват:

- провизии за рекултивация включва:
 - провизия по задължение за привеждането в съответствие /закриване/ на депа за отпадъци и за рекултивация и мониторинг на тези закрити депа. Провизията за ползвани депа от Дружеството-майка в предходни периоди (основно разходи за мониторинг), определена на база експертна оценка за размера на очакваните разходи по изпълнение на задължението, е в размер на 116 х. лв., а настоящата стойност към 30.06.2023 г., по която същата е представена в отчета за финансовото състояние е в размер на 90 х. лв (31.12.2022 г.: 90 х.лв).
 - провизия за закриване и рекултивация на ново „Депо за опасни и производствени неопасни твърди отпадъци на територията на „Неохим“ АД, което Дружеството-майка ползва от 2020 г. Стойността на провизията, за размера на очакваните разходи по изпълнение на задължението за ново депо, е определена на база експертна оценка и е в размер на 1,113 х. лв., а настоящата стойност, по която същата е представена в

отчета за финансовото състояние към 30.06.2023 г. е в размер на 799 х. лв. (31.12.2022 г.: 799 х.лв.). Съгласно изготвения план съществената част от изходящите парични потоци ще бъдат направени през 2030 и 2045 г., съответно 350 х.лв. и 388 х.лв.

- Настоящата стойност на провизията за всички депа е изчислена на база сегашната стойност на всички бъдещи парични плащания, дисконтирана с лихвен процент 1.92%.
- към 30.06.2023 г. няма провизия по задължение към МОСВ за въглеродни емисии, защото Дружеството-майка разполага с налични квоти за въглеродни емисии и съответно няма задължение (31 декември 2022: няма);

Други дългосрочни вземания

Като други дългосрочни вземания Дружеството-майка отчита преведени към 30.06.2023 г. 44 х.лв. по открита сметка за чужди средства от РИОСВ Хасково (31.12.2022 г.: 44 х.лв.). Преводите (отчисленията) са във връзка със започването през 2020 г. на експлоатацията на „Депо за опасни и производствени неопасни твърди отпадъци на територията на Неохим АД. Превежданите суми представляват обезпечения, които са съгласно изискванията на “Наредба №7 за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци“ и ще бъдат използвани от Дружеството-майка при извършването на дейностите по рекултивация и мониторинг.

23. ПРАВИТЕЛСТВЕНИ ФИНАНСИРАНИЯ

Полученото финансиране е по оперативни програми за обекти, свързани с енергийната ефективност на Дружеството-майка и е на стойност 476 х. лв. (31 декември 2022 г. – 476 х. лв.). Признатият приход от финансираня до 30 юни 2023 г. - 461 х. лв. и финансираня, които ще бъдат признати като приход през следващи отчетни периоди - 15 х. лв.

	30.06.2023	31.12.2022
	BGN '000	BGN '000
До 1 година (краткосрочна част)	2	4
Над 1 година (дългосрочна част)	13	13
	15	17

Краткосрочната част от финансиранята ще бъде призната като текущ приход през следващите 6 месеца от датата на консолидираня отчет за финансовото състояние и е представена в Други текущи задължения (Приложение № 30).

24. КРАТКОСРОЧНИ БАНКОВИ ЗАЕМИ

Дружеството-майка има разрешена кредитна линия по револвиращ кредит в размер до 1,000 х.лв., със срок до 20.04.2024 г., при лихвен процент – ОДИ (осреднен депозитен индекс) плюс 1.75 пункта годишно, минимум – 1,75%.

Предоставеното обезпечение по заемите е оповестено в Приложение № 20.

Към 30.06.2023 г. Дружеството-майка няма задължение по този заем.

25. ПАСИВИ ПО ДОГОВОРИ С КЛИЕНТИ

	30.06.2023	31.12.2022
	BGN '000	BGN '000
Пасиви по договори с клиенти от страната (свързани лица)	175	6,379
Пасиви по договори с клиенти от страната (други)	214	220
Пасиви по договори с клиенти от чужбина във валута	531	4,990
	920	11,589

Пасивите по договори с клиенти от страната и чужбина са основно за доставка на готова продукция.

26. ТЪРГОВСКИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ

	30.06.2023	31.12.2022
	BGN '000	BGN '000
Доставчици от страната	1,641	1,836
Доставчици от чужбина	101	365
	1,742	2,201

Задълженията към доставчици са текущи и безлихвени.

Групата няма просрочени търговски задължения.

Съгласно условията за доставка на природен газ от Булгаргаз ЕАД, Дружеството-майка следва да заплаща текущите доставки авансово по заявка и доплащане в рамките на 12 дни. След тази дата Булгаргаз ЕАД начислява законната лихва.

27. ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ СВЪРЗАНИ ПРЕДПРИЯТИЯ

Задълженията към свързани предприятия в размер на 11 х.лв. (31.12.2022 г.: 18 х.лв.) са за доставени материали, горива и услуги. Те са в лева, текущи и безлихвени. Групата няма просрочени търговски задължения към свързани предприятия.

Групата има задължение по лизингови договори към свързано лице – акционер.

28. ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ ПЕРСОНАЛА И ЗА СОЦИАЛНО ОСИГУРЯВАНЕ

	30.06.2023	31.12.2022
	BGN '000	BGN '000
Задължения към персонала в т.ч.:	1,481	1,699
Текущи задължения	1,328	1,546
Начисления за неползвани компенсируеми отпуски	153	153
Задължения по социалното осигуряване в т.ч.:	526	671
Текущи задължения	492	637
Начисления за неползвани компенсируеми отпуски	34	34
	2,007	2,370

29. ЗАДЪЛЖЕНИЯ ЗА ДАНЪЦИ

	30.06.2023	31.12.2022
	BGN '000	BGN '000
ДДС	2,975	21
Задължение за данък по ЗДДФЛ	277	277
Данък върху печалбата / Корпоративен данък	14	-
Други	15	28
	3,281	326

Задълженията за данъци са текущи.

До датата на издаване на този отчет в Дружеството-майка са извършени ревизии, както следва:

- ДДС – до 30 юни 2013;
- Корпоративен данък – до 31 декември 2012;
- Данък по чл.194,195 от ЗКПО – до 31 декември 2012;

- Данък по чл.204 от ЗКПО – до 31 декември 2012;
- Национален осигурителен институт – до 31 март 2009;
- Агенция „Митници“ – задължение за акциз на природен газ – до 29 февруари 2016;
- Агенция „Митници“ – задължение за акциз на ел.енергия – до 5 юни 2016.

Данъчна ревизия в РБългария се извършва в петгодишен срок от изтичане на годината, през която е подадена данъчната декларация за съответното задължение. Ревизията потвърждава окончателно данъчното задължение на съответното дружество - данъчно задължено лице, освен в изрично предвидените от законодателството случаи.

В дъщерно дружество Неохим Протект ЕООД към датата на този отчет няма извършени ревизии.

В дъщерното дружество, което оперира на територията на Република Турция (вкл. влятото в него през 2018 г.), са извършени данъчни ревизии в сроковете съгласно турското законодателство.

30. ДРУГИ ТЕКУЩИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ

Другите текущи задължения включват:

	30.06.2023	31.12.2022
	BGN '000	BGN '000
Задължение за дивидент	13,039	232
Задължения по възнаграждения на чуждестранни и местни лица	333	335
Получени гаранции	144	368
Получени депозити от клиенти	71	69
Задължения за такса водоползване	67	134
Удръжки от работните заплати	21	23
Правителствени финансираня	2	4
Други задължения	323	242
	14,000	1,407

Получените гаранции в размер на 144 х.лв (31.12.2022 г. 368 х. лв) представляват гаранции за извършени строително-монтажни работи, за амбалаж и др.

Към 30.06.2023 г. *другите дългосрочни задължения* са в размер на 8 х.лв. (31 декември 2022 г. – 8 х.лв.) и представляват неизплатено възнаграждение на петимата членове на Управителния съвет.

31. УСЛОВНИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ И АНГАЖИМЕНТИ

Обезпечения по договори

Групата има предоставени обезпечения по два сключени договора за банкови заеми с УниКредит Булбанк, оповестени в Приложение №20.

32. СДЕЛКИ СЪС СВЪРЗАНИ ЛИЦА

Свързани лица на Групата са както следва:

Свързани лица	Вид на свързаност
Акционери:	
Еко Тех АД	Основен акционер (24.28 %)
Евро Ферт АД	Основен акционер (24.03 %)
Феборан ЕООД	Основен акционер (20.30 %)
Други:	
Терахим - Димитровград ЕООД	100 % собственост на Евро Ферт АД
Нео Китен ЕООД	100 % собственост на Евро Ферт АД
Неоплод ЕООД	100 % собственост на Евро Ферт АД
Borealis L.A.T.	100 % собственост на Бореалис АГ (Borealis AG)-Австрия, притежаващи 100% от капитала на Феборан ЕООД

<u>Доставки от свързани лица</u>	30.06.2023	30.06.2022
	BGN '000	BGN '000
Материали		
Основен акционер	<u>69</u>	<u>75</u>
Услуги		
Основен акционер	<u>2</u>	<u>2</u>
Активи „Право на ползване“		
Основен акционер	<u>47</u>	<u>47</u>
Общо	<u><u>118</u></u>	<u><u>124</u></u>

ГРУПА НЕОХИМ**ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ КОНСОЛИДИРАНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ КЪМ 30.06.2023 г.**

<u>Продажби на свързани лица</u>	30.06.2023	30.06.2022
	BGN '000	BGN '000
Продукция		
Основен акционер	61,703	153,650
Други свързани дружества (значително влияние по свързаност с основен акционер)	-	7,425
	61,703	161,075
Услуги		
Основен акционер	24	6
Други свързани дружества	3	27
	27	33
Стоки		
Основен акционер	-	85
	61,730	161,193

Договори за лизинг

През отчетния период Групата е признала активи, пасиви, разходи, плащания във връзка с договори за лизинг със свързани лица, както следва:

Задълженията по лизинг към свързани лица към 30 юни са както следва:

	30.06.2023	31.12.2022
	BGN '000	BGN '000
Признати задължения по лизинг на 1 януари	164	258
Плащания на задължения по лизинг за периода	(47)	(94)
Задължения по лизинг	117	164

Активите „право на ползване“ към свързани лица към 30 юни са както следва:

	30.06.2023	31.12.2022
	BGN '000	BGN '000
Актив „право на ползване“ към 1 януари	153	233
Начислена амортизация за периода	(44)	(80)
Активи с право на ползване	109	153

Условията, при които са извършвани сделките не се отклоняват от пазарните цени за подобен вид сделки.

Краткосрочните вземания от свързани лица към 30 юни са както следва:

	<i>30.06.2023</i>	<i>31.12.2022</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Основен акционер	4	1
Други свързани дружества	2	1
Общо	6	2

Задълженията към свързани лица към 30 юни са както следва:

	<i>30.06.2023</i>	<i>31.12.2022</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
<i>Пасиви по договори (Получени аванси за продажба на продукция)</i>		
Основен акционер	175	6,379
<i>Задължения за доставени активи и услуги</i>		
Основен акционер	11	18
Общо	186	6,397

33. ДРУГИ ОПОВЕСТЯВАНИЯ

На 16.04.2023 г. настъпва форсмажорно събитие в цеха за производство на Амоняк на Неохим АД.

Съгласно Договор за доставка на природен газ (Договора), Доставчика е уведомен за невъзможността за изпълнение на задълженията на Неохим АД по Договора, а именно приемане на природен газ.

Форсмажорното събитие продължава до 15.06.2023 г. За засегнатите от събитието месеци са издадени месечни актове от Доставчика, в които количествата неприет, поради форсмажорното събитие природен газ, не са отразени като "неприети количества поради форсмажор" и за тези количества са издадени Уведомления за допълнително плащане.

Неохим АД е в процедура за доказване на несъответствието и към края на отчетния период е представена цялата информация и доказателства за настъпилото форсмажорно събитие, като са изпратени Сертификати, потвърждаващи обстоятелството на непреодолима сила (форсмажорно събитие), съгласно Договора.

34. СЪБИТИЯ СЛЕД КРАЯ НА ОТЧЕТНИЯ ПЕРИОД

На 05.07.2023 г. АГРОФЕРТ, а.с., акционерно дружество, учредено и съществуващо съгласно чешкото законодателство, със седалище и адрес на управление: Прага, ул. Пишелска, 23282, 14900 Прага, Чехия придобива съгласно договор за прехвърляне на дружествени дялове, от Бореалис АГ, австрийско акционерно дружество, 100% от вписания капитал на ФЕБОРАН ЕООД. ФЕБОРАН ЕООД притежава 20.30% от акциите и правата на глас в Неохим АД, публично дружество, чиито акции се търгуват на Българската фондова борса.

Предвид изложеното, АГРОФЕРТ, а.с. непряко притежава 20.30% от акциите и правата на глас в Неохим АД.

Изпълнителен директор:
/Стефан Димитров/

Гл.счетоводител (съставител):
/Милена Атанасова/

24.08.2023 г.